

QOY ƏDALƏT ZƏFƏR ÇALSIN!

"SƏS" qəzeti mənim üçün ən əziz qəzətdir

Ilham Əliyev

SƏS

Qəzet 1991-ci il yanvarın 11-dən çıxır

№ 005 (5477) 11 yanvar 2018-ci il. "Əlinçə" Azərbaycan Xeyriyyə Cəmiyyətinin orqanı. Qiyməti 40 qəpik

"Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaradılması tarixi hadisə idi"

Prezident İlham Əliyevin sədrliyi ilə Nazirlər Kabinetinin 2017-ci ilin sosial-iqtisadi inkişafının yekunlarına və qarşıda duran vəzifələrə həsr olunan iclası keçirilib

Prezident İlham Əliyev 2018-ci ilin "Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti ili" elan edilməsi haqqında Sərəncam imzalayıb

4

Çağdaş mətbuatımızda qürurla səhifələdiyimiz QƏZET

11

Siyavuş Novruzov: "Səs" qəzeti müstəqil Azərbaycanın bir tarixidir"

5

"Bu qərar Azərbaycanın dövlətçilik tarixinin təbliğində misilsiz rol oynayacaq"

10

"2018-ci ilin "AXC ili" elan edilməsinin tarixi əhəmiyyəti var"

10

Cəmiyyət mətbuata yalnız konservator media kimi deyil, eləcə də novator media nümunəsi kimi baxmalıdır

8

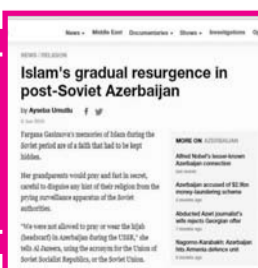
5

"Prezident hər zaman dəyərlərimizə sayğı ilə yanaşır"

9

"Əl-Cəzirə" media şəbəkəsi Azərbaycandakı dini toleranlıqdan yazır

16

Bakı və Tokio çüdo üzrə dünya çempionatlarına ev sahibliyi edəcəklər

11 yanvar 2018-ci il

“Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaradılması tarixi hadisə idi”

Prezident İlham Əliyevin sədrliyi ilə Nazirlər Kabinetinin 2017-ci ilin sosial-iqtisadi inkişafının yekunlarına və qarşıda duran vəzifələrə həsr olunan iclası keçirilib

Yanvarın 10-da Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin sədrliyi ilə Nazirlər Kabinetinin 2017-ci ilin sosial-iqtisadi inkişafının yekunlarına və qarşıda duran vəzifələrə həsr olunan iclası keçirilib. AZƏRTAC xəbər verir ki, dövlətimizin başçısı iclasda giriş nitqi söyləyib.

Dövlətimizin başçısı qeyd edib ki, 2017-ci ildə Azərbaycan sürətlə və uğurla inkişaf edib. Həyatımızın bütün sahələrində əldə edilmiş nəticələr ölkəmizin ümumi inkişafına böyük töhfə verib. Azərbaycan xalqı 2017-ci ildə də sabitlik və təhlükəsizlik şəraitində yaşayıb: “Bu gün dünyanın müxtəlif yerlərində risklər, təhlükələr artır, qanlı münaqişələr, qarşıdurmalar geniş vüsət alır. Bir sözlə, dünyada risklər artmaqdadır və görünür ki, bu tendensiyalar hələ davam edəcək”, - deyən dövlətimizin başçısı dünya ictimaiyyətinin belə bir mənzərə ilə üzləşərək narahatlıq hissi keçirdiyini qeyd edib. Prezident əlavə edib ki, Azərbaycanda isə sabitlik, təhlükəsizlik, normal həyat təmin edilir. İndiki dünyada mövcud olan mürəkkəb geosiyasi vəziyyəti nəzərə alaraq bizdə bu sahədə əldə edilmiş nəticələr yüksək qiymətə layiqdir.

Prezident İlham Əliyev vurğulayıb ki, sabitlik olmadan heç bir ölkə inkişaf edə bilməz: “Bu, aksiomadır. Bunu biz yaxın tarixdə dəfələrlə görmüşük. Sabitlik pozulan zaman inkişaf da dayanır, ölkə iqtisadiyyatı tənəzzülə uğra-

İlham Əliyev: “2017-ci ildə Azərbaycan sürətlə və uğurla inkişaf edib”

yır, sərmayə qoyuluşu dayanır. Bir sözlə, sabitlik hər bir ölkənin inkişafı üçün başlıca şərtidir. Azərbaycanda isə sabitliyin mənbəyi Azərbaycan xalqıdır, onun iradəsidir və eyni zamanda, bizim apardığımız siyasətdir. Çünki bizim siyasətimiz milli maraqlara söykənir, milli maraqlarımız bizim üçün hər şeydən üstündür. Ölkəmizin təhlükəsizliyi, sabitliyi, iqtisadi və sosial inkişafı, beynəlxalq arenadakı artan rolu sabitliyin təminatçısıdır.

2017-ci ildə iqtisadi sahədə çox böyük uğurlar əldə edilibdir. Mən artıq demişəm, bir daha demək istəyirəm ki, 2017-ci il dərin iqtisadi islahatlar ilidir. Mən bu tezi elə ilin əvvəlində bəyan etmişəm ki, 2017-ci il dərin iqtisadi islahatlar ili olmalıdır. Belə də oldu və bunu mötəbər beynəlxalq maliyyə qurumları da, mötəbər təşkilatlar da təsdiqləyir və qeyd edir. Həm Dünya Bankı, həm Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankı Azərbaycanda gedən proseslərə yüksək qiymət verirlər, eyni zamanda, Davos Ümumdünya İqtisadi Forumunun hesablalarına əsasən Azərbaycan iqtisadiyyatı rəqabətqabiliyyətliliyinə görə 2017-ci ildə iki pillə irəliləyərək, dünya miqyasında 35-ci yerdə qarlaşıb. Bu, çox böyük göstəricidir, ilk növbədə onu göstərir ki, hətta iqtisadi cəhətdən o qədər də asan olmayan ildə də biz inkişaf edirik. Digər tərəfdən, dünya miqyasında 35-ci yeri tutmaq doğrudan da böyük nəticədir, böyük qələbədir. Biz uzun illərdir ki, MDB məkanında liderlik mövqeyimizi qoruyuruq və möhkəmləndiririk. Hesab edirəm ki, beynəlxalq iqtisadi birlik tərəfindən bizim iqtisadi islahatlarımıza verilən ən böyük qiymət məhz Davos Forumunun reytingidir və bunun da əsası var. Çünki son illər ərzində ölkəmizdə aparılan quruculuq və inkişaf işləri, bax, bu nəticələrə gətirib çıxarıbdir.

Ölkə iqtisadiyyatı 2017-ci ildə artıb, bu, çox müsbət göstəricidir. Ümumi daxili məhsul az da olsa artmışdır. Ən sevindirici hal ondan ibarətdir ki, qeyri-neft sektorumuz artıb və burada artım 2,5 faiz təşkil edir. Sənaye sahəsində qeyri-neft sektorumuz 3,6 faiz, kənd təsərrüfatı isə 4,1 faiz artıb. Bizim valyuta ehtiyatlarımız artıb. Keçən il ölkəmizdə bir çox önəmli infrastruktur və sosial layihələr icra edilmişdir. O layihələr böyük pul tələb edir. Buna baxmayaraq, 2017-ci ildə valyuta ehtiyatlarımız 4,5 milyard dollar artmışdır və hazırda təxminən 42 milyard dollar təşkil edir. Ölkəmizin əhalisini nəzərə alaraq, hesab edirəm ki, adambaşına düşən valyuta ehtiyatlarının həcminə görə Azərbaycan dünya miqyasında ön yerlərdən birini tutur.

“Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaradılması tarixi hadisə idi”

Prezident İlham Əliyevin sədrliyi ilə Nazirlər Kabinetinin 2017-ci ilin sosial-iqtisadi inkişafının yekunlarına və qarşıda duran vəzifələrə həsr olunan iclası keçirilib

Əvvəli-Səh-2

Ölkə iqtisadiyyatına 14,6 milyard dollar sərmayə qoyulub. Bu da çox gözəl göstəricidir. Onu göstərir ki, həm yerli və həm də xarici investorlar ölkəmizə vəsait qoymaqda maraqlıdırlar. Bu, eyni zamanda, qeyd etdiyim sabitliyin təzahürüdür. Çünki indiki dünyada mövcud olan maliyyə və iqtisadi vəziyyətdə xarici ölkələrə vəsait qoymaq bir çox investorlar tərəfindən o qədər də məqbul sayılmır. Ancaq sabit olan ölkələrə və gözəl gələcəyi olan ölkələrə xaricdən investisiyalar qoyulur. Ona görə il ərzində təxminən 15 milyard dollar investisiyaları cəlb etmək hesab edirəm ki, böyük nailiyyətdir.

Bizim ixrac potensialımız artır. 2017-ci ildə ixrac 19 faiz artmışdır, qeyri-neft ixracımız isə 24 faiz artmışdır. Bu, görülən işlərin nəticəsidir. Əhalimiz artır. Hər il əhali ən azı 100 min nəfər artır. İstehlak artır, turistlərin sayı çoxalır. Keçən il 2016-cı ilə nisbətən 500 minə yaxın çox turist gəlmişdir. Bu da təbii ki, istehlakın artmasına gətirib çıxarır. Buna baxmayaraq, bizim qeyri-neft ixracımız, o cümlədən ərzaq məhsullarının ixracı sürətlə artır. İl ərzində qeyri-neft ixracının 24 faiz artması görülən işlərin nəticəsidir. Bir sözlə, iqtisadi sahənin əsas göstəriciləri çox müsbətdir. Hesab edirəm ki, hər bir ölkə belə nəticələrlə fəxr edə bilər. Biz də fəxr edirik ki, 2017-ci ili belə gözəl nəticələrlə başa vurmuşuq. Əminəm ki, 2018-ci ildə də Azərbaycanda bu müsbət meyillər daha da güclənəcək. Xalq-iqtidar birliyi bizim uğurlarımızın əsas şərtidir və xalq-iqtidar birliyi bu gün də göz qabağındadır. Bizim uğurlu siyasətimizin təməlinə xalq tərəfindən göstərilən dəstək dayanır. Bu müsbət meyillərin gücləndirilməsi, əlbəttə ki, ölkəmizin uzunmüddətli, dayanıqlı inkişafını təmin edəcək”, - deyərək dövlətimizin başçısı bildirdi.

Prezident İlham Əliyev Nazirlər Kabinetinin 2017-ci ilin sosial-iqtisadi inkişafının yekunlarına və qarşıda duran vəzifələrə həsr olunan iclasında Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münafiqəsinə də toxunub. Dövlətimizin başçısı Dağlıq Qarabağ probleminin həllinin ancaq ölkəmizin ərazi bütövlüyü çərçivəsində mümkün olduğunu, bunun heç bir başqa yolunun olmadığını vurğulayıb. Bizim prinsipial mövqeyimizin ədalətli, beynəlxalq hüquqa əsaslanan və daha çox beynəlxalq dəstək qazanan mövqə olduğunu bildiren Prezident deyib: “Bunu əks etdirən bir neçə önəmli hadisə olub. Onlardan biri Dağlıq Qarabağda separatist rejim tərəfindən keçirilmiş qanunsuz “referendum”un dünya ictimaiyyəti tərəfindən tanınmamasıdır. Həm qonşu ölkələr, həm Avropa ölkələri, Avropa İttifaqı, beynəlxalq təşkilatlar “referendum”un tanınmaması haqqında birmənalı şəkildə ciddi bəyanatlar vermişlər. Bu bəyanatlar bir daha onu göstərir ki, bütün dünya Dağlıq Qarabağın Azərbaycanın ayrılmaz hissəsi kimi tanıyır və bu dəstək getdikcə daha da artır”.

Prezident İlham Əliyev: “Azərbaycan Ordusu bundan sonra da güclənəcək və istənilən tapşırığı yerinə yetirməyə hazırdır”

Azərbaycan Prezidenti ilin sonunda Avropa İttifaqının “Şərq tərəfdaşlığı” Zirvəsində qəbul edilmiş Bəyannamədə “Şərq tərəfdaşlığına üzv olan ölkələrin ərazi bütövlüyünün, suverenliyinin Avropa İttifaqı tərəfindən birmənalı şəkildə dəstəkləndiyini xatırladaraq deyib: “Bu, işğalçı Ermənistanə növbəti zərbə olub. Bu, ədalətin təzahürüdür və eyni zamanda, onu göstərir ki, bu gün Avropa qurumları, dünya mərkəzləri həm Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münafiqəsinə ilə bağlı, eyni zamanda, ümumiyyətlə dünyada gedən proseslərlə bağlı daha müsbət yanaşma ortaya qoyurlar. O da həqiqətdir ki, hazırda Avropanın özü separatizmdən əziyyət çəkir və görür ki, separatizm nədir. Biz isə aqressiv separatizmlə üzləmişik. Bizə qarşı soyqırımı törədilib. Bizim vətəndaşlarımız öz doğma torpaqlarından silah gücünə çıxarılmışdır.

Əlbəttə, dünyada, o cümlədən Avropada separatizmin baş qaldırması beynəlxalq ictimaiyyətə bir siqnalıdır ki, yalnız vahid yanaşma tətbiq olunmalıdır. Biz həmişə bunu demişik. Mən dəfələrlə bunu deyirəm ki, bütün münafiqələrə, bütün separatizm təzahürlərinə vahid yanaşma tətbiq olunmalıdır, ikili standartlara yer olmamalıdır, bundan əl çəkilməlidir. Biz bunu artıq görürük. Hesab edirəm ki, Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münafiqəsinin həlli üçün bu, önəmli hadisələrdir. Azərbaycan öz prinsipial mövqeyindən geri çəkilməyəcək və ölkəmizin ərazi bütövlüyünün bərpası bizim üçün əsas məsələdir”.

Dövlətimizin başçısı daha sonra qeyd edib ki, yoxsul Ermənistan fərqli olaraq, biz öz hesabımıza yaşayırıq, o cümlədən hərbi gücümüzü öz hesabımıza artırırıq: “Ermənistan fərqli olaraq heç kimdən dilənmirik, heç kime yalvarmırıq, kredit üçün müraciət etmirik. Ona görə Azərbaycan ictimaiyyəti və düşmən bilməlidir ki, Azərbaycan Ordusu bundan sonra da güclənəcək və istənilən tapşırığı yerinə yetirməyə hazırdır. Yaxın tarix bunu göstərib. Biz hərbi gücümüzü də artırırıq. Bu gün beynəlxalq reytinglərə görə, Azərbaycan Ordusu dünya miqyasında güclü ordular sırasındadır. Ordumuz

üçün nə lazımdırsa biz onu da edirik. Ordumuzun maddi-texniki bazası möhkəmlənir. Hərbi bazalar, şəhərciklər, hərbi hissələr yenidən qurulur, əsaslı təmir edilir. Bizim hərbi şəhərciklərimizin, bazalarımızın, hissələrimizin 80 faizi artıq beynəlxalq standartlara cavab verir. Təmirə ehtiyacı olan qalan hərbi hissələrin təmir işləri növbəti illərdə yekunlaşmalıdır. Nə qədər lazımdırsa vəsait ayrılır və ayrılacaq. O cümlədən yeni müasir silahların alınması üçün lazım olan vəsait ayrılır.”

Dövlətimizin başçısı daha sonra qeyd edib ki, Bakı-Tbilisi-Qars demir yolunun açılışı nəinki ölkəmiz üçün, bölgə üçün, dünya üçün önəmli hadisədir: “Bu yol Bakıdan başlanır. Təsədüfi deyil ki, təntənəli açılış mərasimi Azərbaycanda keçirilib. Uzunluğu 850 kilometrə yaxın olan demir yolunun 504 kilometrini Azərbaycan ərazisində tikilib, bərpa edilib. Azərbaycan bu yolun icrasında ən böyük maliyyə yükünü öz üzərinə götürüb. Bu tarixi layihənin icrası Azərbaycanı beynəlxalq nəqliyyat mərkəzlərinin birinə çevirəcək və artıq çevirir”, - deyərək dövlətimizin başçısı qeyd edib ki, bu yol açıldıqdan sonra qısa müddət ərzində - cəmi iki ay ərzində bir çox ölkələrdən Bakı-Tbilisi-Qarsa qoşulmaq haqqında bizə müraciətlər olub: “Artıq bir neçə

həmkarımla bu məsələni mən şəxsən müzakirə etmişəm. İndi müvafiq göstərişlər verilib ki, bir çox ölkələrdə işçi qrupları yaradılsın və bu xəttə qoşulmaq istəyənlərin yük potensialı təhlil edilsin. Əlbəttə ki, biz bütün tərəfdaşlarla bu layihə çərçivəsində uğurlu əməkdaşlıq etməyə hazırıq”.

Sonra maliyyə naziri Samir Şerifov, əmək və əhalinin sosial müdafiəsi naziri Səlim Müslümov və “Azərkosmos” Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin sədri Rəşad Nəbiyev çıxış etdilər.

Daha sonra Prezident İlham Əliyev iclasda yekun nitqi söyləyib. Prezident İlham Əliyev qeyd edib ki, bu il ölkə iqtisadiyyatı öz inkişaf yolu ilə gedəcək. İl ərzində bir çox önəmli layihələrin icrası nəzərdə tutulur:

“Əlbəttə, biz çalışmalıyıq ki, 2018-ci ildə makroiqtisadi vəziyyət sabit olsun. Mən şübhə etmirəm ki, belə də olacaq. Makroiqtisadi sabitlik hər bir ölkə üçün önəmli amildir. Keçən ilin son aylarında makroiqtisadi vəziyyət sabitləşmişdir, inflyasiyanın səviyyəsi aşağı idi. Əminəm ki, bu müsbət meyillər 2018-ci ildə daha da güclənəcək. Manatın məzənnəsi sabitdir. Qeyd etdiyim kimi, 6,2 milyard dollar müsbət saldomuz makroiqtisadi sabitlik üçün çox önəmli amildir.

11 yanvar 2018-ci il

“Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaradılması tarixi hadisə idi”

Prezident İlham Əliyevin sədrliyi ilə Nazirlər Kabinetinin 2017-ci ilin sosial-iqtisadi inkişafının yekunlarına və qarşıda duran vəzifələrə həsr olunan iclası keçirilib

Əvvəli-Səh-3

Onu da qeyd etməliyəm ki, Davos Ümumdünya İqtisadi Forumunun hesablamalarına əsasən, makroiqtisadi mühitə görə Azərbaycan dünya miqyasında 39-cu, MDB məkanında isə birinci yerdədir. Yəni, bu, Davosun qiymətləndirməsidir. Əlbəttə, çox əlamətdar haldır ki, beynəlxalq təşkilatlar Azərbaycanda makroiqtisadi vəziyyətlə bağlı görülmüş işlərə çox müsbət reaksiya verirlər və yüksək qiymətləndirirlər.

Biz çalışmalıyıq ki, Neft Fondunun gəlirlərini artıraraq. Ümumiyyətlə, bizim valyuta ehtiyatlarımız, Dövlət Neft Fondunun valyuta ehtiyatları ildən-ilə artır. Əlbəttə, bu, bizə imkan verəcək ki, ölkə qarşısında duran önəmli layihələr üçün vəsait ayıraq və ölkəmizin iqtisadi dayanıqlığını təmin edək. Valyuta ehtiyatlarının həcmi və artması bizə iqtisadi müstəqillik verir. Biz heç bir maliyyə qurumundan asılı deyilik. Biz kreditlər alırıq. Ancaq onu da qeyd etməliyəm ki, kreditlərin alınması ilə bağlı biz daha da ciddi siyasət aparmalıyıq. Hesab edirəm ki, bundan sonrakı illərdə dövlət xarici borcunun azaldılması istiqamətində işlər aparılmalıdır.

layırıq ki, pulumuz olmayanda bizə kredit vermək istəyənlərin sayı çox deyildi, demək olar ki, yox idi. Elə ki, biz iqtisadi cəhətdən gücləndik, Neft Fondunun vəsaiti artmağa başladı, ondan sonra bizə kredit vermək istəyənlərin sayı çoxaldı və biz artıq bu seçimi edirik.

Bir sözlə, xarici borcumuzun səviyyəsi aşağı düşməlidir. Builki büdcəmizdə xarici borcun qaytarılması üçün vəsait nəzərdə tutulub. Əsas vəzifə ondan ibarətdir ki, biz o qədər də vacib olmayan layihələrə xarici borc götürməyək. Biz ancaq texnoloji cəhətdən önəmli layihələrə xarici borc götürməliyik. Yoxsa, hansısa binanın tikintisinə, yaxud da ki, daxili imkanlar hesabına edə biləcəyimiz digər layihəyə xaricdən kredit almaq düzgün deyil.”

Dövlət başçısı bildirib ki, qeyri-neft sektorunun inkişafı daim diqqət mərkəzindədir. Sahibkarlara dövlət tərəfindən güzəştli kreditlərin verilməsi bu il davam etdiriləcək. Bu məqsədlər üçün 170 milyon manat kredit resursu təmin ediləcək:

“Sevindirici hal ondan ibarətdir ki, bu vəsait vaxtilə verilmiş və qaytarılmış kreditlər hesabına təkrar veriləcəkdir. Bu, ilk növbədə

təblərin, uşaq bağçalarının sayı da artmalıdır. Bu məqsədlər üçün yeni yerlər müəyyən edilməlidir, yol infrastrukturunu genişləndirməlidir, digər kommunikasiyalar - su, qaz, elektrik xətləri çəkilməlidir. Bax, deməli, demoqrafik artımın əlamətləri bundan ibarətdir. Bu da əlavə xərc tələb edir. Dövlət büdcəsindən infrastruktur layihələrinə qoyulan xərclər daim artır.

Mən giriş sözümdə qeyd etdim ki, keçən il biz nə qədər böyük işlər görmüşük. Ona görə yeni iş yerlərinin yaradılması daimi proses olmalıdır. 2004-cü ildən bu günə qədər iki milyona yaxın yeni iş yeri açılmışdır. Amma baxın, əhali də nə qədər artmışdır. Bu gün Azərbaycan əhalisi 10 milyona yaxınlaşır. Bizim əhalimiz sovet dövrünün son mərhələsində 7 milyon, bəlkə də ondan bir qədər çox idi. Görün, müstəqillik illərində əhalimiz nə qədər artıb. Bu, bizim böyük gücümüzdür, gücümüzü artırır, eyni zamanda, qarşımızda vəzifələr qoyur. Ona görə bu il də yeni iş yerlərinin yaradılması ilə bağlı addımlar atılacaq. İqtisadi sahəyə, sənayə potensialımızın, kənd təsərrüfatının inkişafına göstərilən dəstək və əldə edilən nəticələr deməyə əsas verir ki, yeni iş yerləri-

Prezident İlham Əliyev 2018-ci ilin “Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti İli” elan edilməsi haqqında Sərəncam imzalayıb

Prezident İlham Əliyev 2018-ci ilin Azərbaycan Respublikasında “Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti İli” elan edilməsi haqqında Sərəncam imzalayıb. AZƏRTAC xəbər verir ki, Sərəncamda 1918-ci il mayın 28-də Azərbaycan xalqının həyatında misilsiz hadisə baş verdiyi, Müsəlman Şərqində ilk parlamentli respublika olan Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin qurulduğu bildirilir. Qeyd edilir ki, cəmi iki ilə yaxın yaşamış Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti zəngin dövlət quruculuğu təcrübəsi ilə milli dövlətçilik tarixində silinməz izlər qoyub, xalqın qəlbində azadlıq və istiqlal duyğularını gücləndirməklə respublikanın gələcək müstəqilliyi üçün etibarlı zəmin hazırlayıb.

Sərəncamda bildirilir ki, 2018-ci ildə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaranmasının 100-cü ildönümü tamam olur. Bu əlamətdar hadisənin dövlət səviyyəsində layiqincə qeyd edilməsi məqsədilə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin “Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illik yubileyi haqqında” 2017-ci il 16 may tarixli 2867 nömrəli Sərəncamına əsasən, Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə müvafiq tədbirlər planının hazırlanıb həyata keçirilməsi tapşırılıb. Bu tədbirlərlə yanaşı, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaranmasının 100-cü ildönümü ilə əlaqədar ölkədə və ölkə xaricində silsilə tədbirlərin həyata keçirilməsi nəzərdə tutulub.

* * *

Prezident İlham Əliyev başsağlığı verib

Prezident İlham Əliyev Gürcüstanın Azərbaycan Respublikasında ilk fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Giorgi Çanturianın vaxtsız vəfatı ilə əlaqədar mərhumun ailəsinə başsağlığı verib.

İlham Əliyev: “Avropada separatizmin baş qaldırması beynəlxalq ictimaiyyətə bir siqnaldır”

Bu gün də xarici borcumuz məqbul səviyyədədir. Dünya miqyasında biz xarici borcun səviyyəsinə görə müsbət mənada qabaqcıl ölkələrdənlik. Ancaq mən qarşıya vəzifə qoymuşam, çalışmalıyıq ki, bundan sonra xarici borcu artırmayaq, əksinə, bunu azaldaq.”

Prezident qeyd edib ki, Azərbaycan bu gün dünya miqyasında müstəqil siyasət aparan ölkələrdən biridir. Belə ölkələrin sayı çox deyil, xüsusilə əhali və ərəzi baxımından böyük olmayan ölkələrə bu, o qədər də xas deyil:

“Biz isə müstəqillik yolu ilə gedirik və azad, müstəqil həyatımız bizim üçün hər şeydən üstündür. Ona görə iqtisadi potensialımız, sadəcə olaraq, bizə iqtisadi məsələlərin həlli üçün lazım deyil. Bizim iqtisadi potensialımız siyasi gücümüzü artırır, bölgədəki vəziyyətimizi möhkəmləndirir, imkan verir ki, ölkəmizin uzunmüddətli strategiyasını düzgün müəyyənləşdirək və onu icra edək. “Cənub Qaz Dəhlizi”, Bakı-Tbilisi-Ceyhan, Bakı-Tbilisi-Qars, “Şimal-Cənub” layihələrinin və digər önəmli layihələrin maliyyələşməsində əlbəttə ki, bizim iqtisadi gücümüz əsas rol oynamışdır. Biz önəmli strateji layihələrin icrasını üçün xarici kreditlər də almışıq. Ancaq eğer bizim çox möhkəm iqtisadi vəziyyətimiz olmasaydı, bu kreditləri ala bilməzdik. Biz yaxşı xatır-

onu göstərir ki, dövlətdən kredit alan sahibkarlar öz məsuliyyətlərini dərk edirlər və bu kreditləri qaytarırlar. Digər tərəfdən, onu göstərir ki, vaxtilə Sahibkarlığa Kömək Milli Fonduna dövlət büdcəsindən ayrılmış vəsait işləyir. Büdcədən heç bir xərc etmədən bu il sahibkarlara güzəştli şərtlərlə 170 milyon manat kredit veriləcək. Baxırıq, eğer layihələrin sayı çoxalarsa, biz bu məbləği prinsipçə artırırıq. Çünki bu, sahibkarlığın, regionların inkişafı üçün çox önəmli bir vasitədir və kreditlərin mütləq əksəriyyəti bölgələrə, iqtisadiyyatın real sektoruna verilir.

Yeni iş yerlərinin yaradılması istiqamətində işlər davam etdiriləcək. Qeyd etdiyim kimi, ötən il bu sahədə çox əlamətdar il olmuşdur. Ancaq bu, daimi proses olmalıdır. Çünki bəzi ölkələrdən fərqli olaraq Azərbaycanda əhali artır. Bu da çox müsbət haldır və eyni zamanda, ölkəmizdə gedən uğurlu proseslərin təzahürüdür. Çünki əhalinin artımı onu deməyə əsas verir ki, ölkə düzgün istiqamətdə inkişaf edir. Yəni, Azərbaycanda demoqrafik vəziyyət çox müsbətdir. Bu, bizim potensialımızı gücləndirir, eyni zamanda, daim qarşımızda vəzifələr - ilk növbədə, infrastruktur, sosial infrastruktur və iş yerlərinin yaradılması ilə bağlı vəzifələr qoyur. Əhali artıqca mək-

nin yaradılması prosesi bu il də sürətlə gedəcək. Əminəm ki, 2018-ci il də sənayə inkişafı ilə bağlı əlamətdar il olacaq. On yeni xalça fabrikinin açılışı nəzərdə tutulur. Beləliklə, ilin sonuna qədər xalça fabriklərinin sayı 20-yə çatmalıdır. Bu da minlərlə iş yeri deməkdir. Xüsusilə bu fabriklərdə işləyənlər qadınlardır. Bu, qadınlar üçün yaradılan gözəl iş yerləridir ki, onlar öz biliyini, istedadını orada əks etdirə bilirlər və özləri üçün də, ölkəmiz üçün də yaxşı maliyyə imkanları yaradırlar. Onların məhsulları ixrac potensialımız, Azərbaycan xalçasının dünyada təbliği üçün gözəl imkanlar yaradır. Ona görə, bu il on yeni fabrikin açılışı nəzərdə tutulur.

Əminəm ki, 2018-ci il də kənd təsərrüfatının inkişafı üçün uğurlu olacaqdır. Keçən il kənd təsərrüfatı 4,1 faiz artıbdır. Bu, yaxşı göstəricidir. Biz həm ərzaq təhlükəsizliyi məsələlərini həll edirik, həm də kənd təsərrüfatının bizim üçün ənənəvi olan texniki sahəsini inkişaf etdiririk. Qeyd etməliyəm ki, Davos Ümumdünya İqtisadi Forumu da ərzaq təhlükəsizliyi ilə bağlı hesablamaları aparıb. Ərzaq təhlükəsizliyi indeksinə görə Azərbaycan 57-ci yerdədir. Bu, yaxşı göstəricidir. Ərzaq təhlükəsizliyi ilə, xüsusilə taxılçılıqla bağlı əlavə tədbirlər görülməli və bu tədbirlər görülməli, biz keçən il

olduğu kimi, bu il də idxaldan asılılığı azaldaq və ixracönümlü məhsulların həcmi artsın.”

Dövlət başçısı bildirib ki, bu il biz müstəqilliyimizin yüz illiyini qeyd edəcəyik. Yüz il bundan əvvəl müsəlman aləmində ilk dəfə olaraq demokratik respublika yaradılmışdır:

“Biz fəxr edirik ki, bu respublikanı Azərbaycan xalqı yaradıb və bir daha bütün dünyaya nümayiş etdirib ki, Azərbaycan xalqı böyük xalqdır, istedadlı xalqdır, azad xalqdır. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaradılması və iki il ərzində fəaliyyəti tarixi hadisə idi. Azərbaycan o ölkələrdəndir ki, hələ yüz il bundan əvvəl ən ulvi demokratik dəyərləri nəinki bəyan edib, öz praktiki fəaliyyətində onları təmin edib. Bugünkü Azərbaycan, müstəqil Azərbaycan Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin varisidir. Biz Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin bütün demokratik ənənələrini sadıq və bu ənənələri yaşadıırıq. Ancaq onu da qeyd

etməliyəm ki, indiki Azərbaycan Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti ilə müqayisə edilə bilməz. Çünki o vaxt çətinliklər də olub, müstəqilliyimiz tam imkan vermirdi ki, Azərbaycan müstəqil siyasət aparsın. İqtisadi çətinliklərimiz olub, torpaq itkilərimiz də olub və bizim tarixi şəhərimiz olan İrəvan Ermənistanına verilmişdir. Ona görə, biz Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin fəaliyyətini çox düzgün təhlil etməliyik. Bu müsbət və çətin məqamları gizlətməməliyik. Amma bütün çətinliklərə və əlbəttə ki, bizim üçün sağalmayan yara olan İrəvanın Ermənistanına verilməsinə baxmayaraq, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin fəaliyyətini Azərbaycan dövləti və xalqı yüksək qiymətləndirir. Bunu nəzərə alaraq mən 2018-ci il ölkəmizdə “Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti İli” elan edirəm. İl ərzində həm ölkəmizdə, həm xaricdə bununla əlaqədar bir çox tədbirlər keçiriləcəkdir.”

11 yanvar 2018-ci il

Azərbaycan iqtisadi inkişafın yeni mərhələsinə qədəm qoyub

Azərbaycanda aqrar sektorunu inkişaf etdirmək, bu sahədə çalışanlara dəstək olmaq üçün çox iş görülüb və həmin proses indi də davam edir

Son illər dünyada baş verən siyasi və iqtisadi proseslər göstərir ki, ərzaq təhlükəsizliyinin təminatı strateji xarakter daşıyır. Aqrar sektorda məhsul ixracının imkanları genişdir. Dünya bazarında neftin qiymətinin aşağı düşdüyü bir vaxtda bu, çox vacib şərtidir. Digər tərəfdən, ölkə əhalisinin təxminən yarıya qədər regionlarda yaşayır və onların da əksəriyyətinin fəaliyyəti bu və digər dərəcədə aqrar sektorla bağlıdır. Deməli, bu sahənin inkişafı, eyni zamanda, əhalinin məşğulluğunun təminatında və insanların sosial rifahının yüksəlməsində önəmli rol oynayır.

Təzibedilməz faktır ki, Azərbaycanda dövlət tərəfindən aqrar sektorunu inkişaf etdirmək, bu sahədə çalışanlara dəstək olmaq üçün çox iş görülüb və həmin proses in-

di də davam edir. Kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalçıları torpaq vergisindən savayı, bütün növ vergilərdən azaddır, fermerlərə yanaacaq, motor yağları, toxum, gübrə, damazlıq heyvanların verilməsində və kənd təsərrüfatı texnikalarının satılmasında böyük güzəştlər olur. Bununla yanaşı, dövlət tərəfindən sahibkarlara güzəştli kreditlər ayrılarkən, aqrar sektorda çalışanlara üstünlük verilir.

Dövlət Statistika Komitəsinin verdiyi məlumata görə, 2017-ci ilin yanvar-noyabr aylarında kənd təsərrüfatının ümumi məhsulunun dəyəri faktiki qiymətlərlə 6 milyard 200,6 milyon manat təşkil edib. Onun da 3 milyard 258,6 milyon manatı heyvandarlıq, 2 milyard 942 milyon manatı bitkiçilik məhsullarının payına düşüb. 2016-cı ilin eyni dövrü ilə müqayisədə

ümumi məhsul istehsalı 4,2, o cümlədən, heyvandarlıq məhsullarının istehsalı 2,8, bitkiçilik məhsullarının istehsalı 5,9 faiz artıb.

Sözsüz ki, belə nailiyyətlərin əldə olunmasının başlıca səbəbi bu sahəyə göstərilən diqqətdir. Son illər ölkədə aqrar sektoru müasir dövrün tələblərinə uyğun inkişaf etdirmək, o cümlədən, texniki və maliyyə bazasının möhkəmlənməsi üçün çoxsaylı tədbirlər həyata keçirilir. İlk növbədə, ənənəvi bitkiçilik sahələri dirçəldilir və nəticədə pambıqçılıqda, üzümçülükdə, tütünçülükdə, baramaçılıqda, çeltikçilikdə, çayçılıqda, fındıqçılıqda məhsul istehsalı

dəfələrlə artıb. Adları çəkilən məhsullar həm də geniş ixrac potensialına malikdir. Prezident İlham Əliyev "Azərbaycan Respublikası regionlarının 2014-2018-ci illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı"nın icrasının üçüncü ilinin yekunlarına həsr olunan konfransda bununla bağlı demişdir: "Əlbəttə, bütün bu işləri görərkən, bir daha qeyd etmək istəyirəm ki, biz bir neçə məqsədi güdürük. Ölkə iqtisadiyyatını şaxələndirmək, idxaldan asılılığı azaltmaq, ixrac potensialını və kənd təsərrüfatı məhsullarının ixracını artırmaq. Hesab edirik ki, biz kənd təsərrüfatı məhsullarının ixracını iki dəfə artırmaqla kifayətlənə bilərik. Bu, real hədəfdir, biz buna nail olmağa çalışmalıyıq. Beləliklə, ölkəmizə daha çox valyuta gələcək, manat öz sabitliyini qoruyacaq, neftdən asılılığı azalacaq və iş yerləri açılacaq, sahibkarlıq inkişaf edəcək".

Qeyd edilmişdir ki, son dövrlər yüz minlərlə hektar torpaq sahəsi əkin dövriyyəsinə daxil olub. Bu işdə Taxtakörpü, Şəmkiçay, Tovuz və Göytəpə su anbarlarının istifadəyə verilməsi önəmli rol oynayır. Bu qurğuların istifadəyə verilməsi sayəsində aqrar sektorda əkin suyu üçün etibarlı mənbə yaranıb. Yeri gəlmişkən, qeyd edək ki, BMT-nin Ərzaq və Kənd Təsərrüfatı Təşkilatının hesablamalarına görə, 2050-ci ilədək dünya əhalisinin ərzaq məhsullarına olan tələbatının ödənilməsi üçün 120 milyon hektar əlavə torpaq sahəsinin əkin dövriyyəsinə daxil olması zəruriyyəti yaranacaq. Həmin hesablamalarda irriqasiya sistemlərinin qurulması əsas şərt kimi qeyd olunur. Göründüyü kimi, ölkəmizdə bu sahədə vaxtında görülən zəruri tədbirlər qarşıdakı illərdə bizi gözlənilən problemlərdən sığortalayır.

Dünyada olduğu kimi, ölkəmizdə də kiçik və orta fermer təsərrüfatları say və malik olduğu torpaq sahələrinə görə hələ də üstündür. Elə buna görə də, Azərbaycanda belə təsərrüfatlara hər cür dəstək verilir. Güzəştli kreditlərin çox his-

səsinin aqrar sektorda çalışan kiçik və orta sahibkarlara ayrılması da bu dəstəyin nəticəsidir. Bununla bərabər, belə təsərrüfatlar digər güzəştlərdən də istifadə edirlər. Güzəştlər isə az deyil. Məsələn, təkcə 2016-cı ildə buğda və çeltik istehsalına görə, ümumilikdə, 80 milyon, ilk dəfə olaraq, sünə mayalama yolu ilə alınan buzovlara görə 500 min, texnikanın dəyərinin 40 faizinin ödənilməsi üçün 28 milyon, damazlıq heyvanların dəyərinin 50 faizinin ödənilməsi üçün 8 milyon manat subsidiya verilib. Bunlardan əlavə, məhsul istehsalçıların istifadə etdikləri mineral gübrələrin dəyərinin 70 faizi və ya 62 milyon manatı dövlət büdcəsindən ödənilib. Fermerlərin işini asanlaşdıran amillərdən biri də məhsulların alınması üçün yaradılan tədarük şirkətləridir. Bu, fermerlərə məhsulu yerində satmaq imkanını verməklə bərabər, onlarda əvvəlcədən məhsulun alıcısının olduğuna əminlik yaradır. Belə hal aqrar sektorda əlavə stimullaşdırıcı amil hesab edilir. Aqrar sektorun iqtisadi cəhətdən səmərəliliyinin yüksək olması barədə İsrail mütəxəssislərinin ölkəmizdə apardıqları araşdırmaları da xatırlatmaq istərdik. İsraili mütəxəssislər hesablayıblar ki, Azərbaycanda çeltik üzrə gəlirlilik 400, soya üzrə 250, qarğıdalı və günəbaxan üzrə 200 faizdən çoxdur. Sonrakı yerləri, müvafiq olaraq, tütün, kartof, taxıl və pambıq tutur. Bu araşdırmaların nəticəsi də göstərir ki, Azərbaycanda kənd təsərrüfatının inkişafı üçün geniş potensial mövcuddur. Yəni ölkəmizin torpaq və iqlimi, başlıcası isə aqrar sektorun inkişafına dövlət dəstəyi ərzaq təhlükəsizliyimizi təmin etməklə bərabər, xarici bazara daha çox məhsul ixrac edib, yüksək gəlir götürməyə imkan verir.

Göründüyü kimi, Azərbaycan iqtisadi inkişafının yeni mərhələsinə qədəm qoyub və bu prosesdə aqrar sektor xüsusi çəkiyə malikdir.

"Səs" Analitik Qrupu

Cəmiyyət mətbuata yalnız konservator media kimi deyil, eləcə də novator media nümunəsi kimi baxmalıdır

- Bəhrüz müəllim, 2017-ci il ölkəmiz üçün bir sıra mühüm uğurlarla yadda qaldı. Bu baxımdan, başa vurduğumuz il Azərbaycan mətbuatı üçün hansı hadisələrlə əlamətdar oldu?

- 2017-ci ilin nəticələrindən və uğurlarından danışarkən, öncəki - 2016-cı, 2015-ci və daha qabaqkı illərin də uğurlarına nəzər salmaq lazımdır. Belə olduğu halda biz, bu suala daha əhatəli şəkildə cavab verə bilərik. Məhz həmin illərin statistikasını təhlil edərkən, 2017-ci ilin bütün mənzərəsi əks olunur. Bu baxımdan, yola saldıığımız 2017-ci ildə də öncəki illərdə olduğu kimi, ölkəmiz siyasi, iqtisadi, sosial və başqa sahələrdə kifayət qədər uğurlar, nailiyyətlər qazandı. Xüsusilə, Azərbaycan regionunda öz liderlik mövqeyini qoruyub saxlamaqla yanaşı, onun təməllərini daha da möhkəmləndirdi. Ümumiyyətlə, ölkəmizin lider dövlətə çevrilməsində və bu kimi mühüm amillərin mövcudluğunda Prezident İlham Əliyevin qətiyyətli, məqsədyönlü, güclü iradəyə söykənmiş müdrik siyasətinin dayanması şübhəsizdir. İstər daxili, istərsə də xarici siyasətdə əldə edilən hər bir uğurun əsasında bu kimi önəmli faktorlar öncüllük təşkil edir.

Baxın, Azərbaycan bir sıra beynəlxalq tədbirlərə ev sahibliyi edib, eyni zamanda təşəbbüskar ölkə olaraq beynəlxalq siyasi arenada söz sahibi statusunu qazanıb və bayaq da qeyd etdiyim kimi, biz bunu yalnız 2017-ci ilə aid edə bilmərik, çünki ondan öncəki illərdə də ölkəmiz böyük konfransların, möhtəşəm forumların təşkilatçılığını, ev sahibliyini edərək, həmin uğurları bir ənənəyə çevirib. Məsələn, neft kontraktının uzadılması və "Yeni əsrin müqaviləsi" kimi mühüm tarixi hadisə, eləcə də Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolunun açılışı və s. beynəlxalq standartlı layihələrin gerçəkləşdirilməsi xüsusi önəm kəsb edir.

Eyni zamanda biz buraya Azərbaycanın ikitərəfli, üçtərəfli və s. formatlar çərçivəsində təşkil edilən yüksək səviyyəli görüşlərdəki mövqeyini də əlavə edərsək, bu zaman ölkəmizin real uğurlara imza atdığı tam əminliklə vurğulaya bilərik. Məsələn, Azərbaycan-Türkiyə-Rusiya, Azərbaycan-Rusiya-İran, Azərbaycan-Türkiyə-İran, Azərbaycan-Türkiyə-Gürcüstan kimi formatlar məhz bu cür qənaətə gəlməyə kifayət qədər zəmin yaradır.

Azərbaycanda uğurlu daxili siyasət də həyata keçirilir ki, bunun da əsasını sosial siyasət təşkil edir. Əlbəttə, reallaşdırılan hər bir uğurlu sosial layihələrin təməlində güclü iqtisadiyyat və güclü lider faktorunu dayanır. Cənab İlham Əliyevin davamlı olaraq regionlara etdiyi çoxsaylı səfərləri, xalqla yaxın təmaslarda olması, yeni müəssisələrin, sənaye və s. obyektlərin, həmçinin, sosial yönümlü komplekslərin açılışı, yeni iş yerlərinin yaradılması, Dövlət Proqramlarının qəbulu, kənd təsərrüfatının inkişafı istiqamətində atılan addımlar bütövlükdə iqtisadi uğurların kompleks göstəricisi olaraq dəyərləndirilir.

2017-ci il ölkəmizdə daha bir uğurlu tarixə təsadüf etdi. Azərbaycanda IV İslam Həmrəyliyi Oyunları keçirildi və bu tədbir ilin ən vacib hadisələrindən biri kimi yaddaşlara yazıldı və sözsüz ki, ölkəmiz bu məsələdə də öz liderlik mövqeyini qorumaq şərti ilə dünyaya yeni bir Azərbaycanı - müasir, dünyəvi bir müsəlman dövlətini təq-

"Səs" qəzetinin baş redaktoru Bəhrüz Quliyevin yap.org.az-a müsahibəsi

dim etmiş oldu. Beləliklə, 2017-ci il Azərbaycan dövləti və xalqı üçün bütün mənarlarda müsbət il kimi yadda qaldı.

Bütün bunların fonunda mətbuatımızın da üzərinə mühüm vəzifələr düşdü və uğur mərhələsinə davam etdirdi. Onu da qeyd etmək istərdim ki, mətbuat yalnız cəmiyyətin güzgüsü rolunu oynamır. Yeni mətbuatın işi ictimai rəyi maarifləndirməklə bitmir, çünki mətbuat, eyni zamanda cəmiyyətdə baş verən prosesləri işıqlandırmaq üçün, müasir dünyanın tələblərinə cavab vermək şərti ilə, dövlət quruculuğu prosesində, ümummilli məsələlərdə yaxından iştirak etməlidir. Nəzərə alaq ki, dünyada qlobal hadisələr fonunda modernləşmə prosesi gedir, eyni zamanda Azərbaycan da bu prosese qoşulub və dünyanın bir parçası olaraq özünəməxsus yerini tutur. Əgər Azərbaycan sözügedən proseslərə öz töhfəsini verə bilsə, sözsüz ki, mətbuatımız da bütün bunları işıqlandırmağı bacarmalıdır. Əlbəttə, bizlər də elə etməliyik ki, cəmiyyət mətbuata yalnız konservator media kimi deyil, eləcə də novator mətbuat nümunəsi kimi baxmalıdır. Bu zərurətdir və onun reallaşdırılması istiqamətində ötən il bir çox addımlar atılıb, gələcəkdə də bu addımların atılması vacibdir. Bunun üçün isə Azərbaycanda mətbuata bütün imkanlar ən müasir, ən modern səviyyədə yaradılıb. Mətbuat isə öz növbəsində, yaradılmış və imkanlardan dövlətçilik maraqlarımızın qorunması, inkişaf etdirilməsi baxımından öz töhfəsini verməlidir. Bu mənada, ölkə mətbuatımız Azərbaycanda gedən daxili inkişafı və digər sahələrdəki uğurlarını tam şəkildə əhatə edə bilər.

- Bu gün Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev milli mətbuatımıza yüksək diqqət və qayğı göstərir. Hazırkı mərhələdə dövlətin milli mətbuatımızın inkişafına qayğısını necə xarakterizə edərdiniz?

- Biz, tam əminliklə deyə bilərik ki, ölkə mediası dünya mediasına doğru açılmış yeni bir səhifədir. Baxmayaraq ki, Azərbaycan mətbuatının tarixi 1875-ci ilə söykənir, lakin onun inkişaf tarixi ölkəmizin müstəqillik tarixi ilə əlaqələndirilir. Xüsusilə, Ulu öndər

Heydər Əliyevin 1993-cü ildə hakimiyyətə tarixi qayıdışından sonra müstəqil, milli mətbuatımız demokratik inkişaf yoluna qədəm qoydu. Amma xatırlatmaq istərdim ki, Ulu öndərimizin hakimiyyətə gəlişindən öncə mətbuatın böyük problemləri var idi, Azərbaycan yenidən SSRİ-dən ayrılışda, müstəqillik əldə etmişdi. Bu səbəbdən, ölkəmizdə digər sahələrlə yanaşı, mətbuat da yeniləşməli, durğunluqdan çıxmalı, müstəqil fəaliyyətə keçid etməliydi. Məhz Ulu öndər Heydər Əliyev yaranmış bu zərurəti həyata keçirməyə nail oldu, deyərdim ki, Azərbaycanın müasir mətbuatında yeni bir modelin yaradılması istiqamətində mühüm strategiya formalaşdırdı. Dövlət məmurlarının hesabatları, mətbuat qarşısına çıxaraq öz sahələrində görülən işlər barədə ictimaiyyəti məlumatlandırmaq və s. bu kimi addımların hər biri müstəqil mətbuatımız üçün bir yenilik oldu. Yeni qeyd etdiyimiz strategiya azad mətbuatın formalaşmasının tərkib hissəsi və prinsipləri olaraq qəbul olundu. Ümumilikdə isə cəmiyyətlə dövlət arasındakı münasibətlərdə mətbuat bir vasitəçilik missiyasını öz öhdəsinə götürməyə başladı. Həmçinin, sağlam tənqid edən bir mətbuat meydana gəldi, müəyyən çatışmazlıqları cəmiyyətə çatdıran obyektiv, müstəqil medianın əsası qoyuldu. Bütün bunlar isə heç də az iş deyildi. Demokratik ənənələr, demokratik qanunlar azad fikrin formalaşmasına təkan verdi.

O dövr üçün mətbuatın üzərində bu sahənin fəaliyyətinə mane olan bir sıra senzura mexanizmlərinin aradan qaldırılması da mühüm hadisə olaraq tarixə yazıldı. Qəzetlərin "Azərbaycan" nəşriyyatına olan borclarının döndürülməsi və daha sonradan silinməsi, bütün bunların yerinə yeni və demokratik qanunların qəbul olunması da qeyd etdiyim amillərin tərkib hissəsidir.

Əlbəttə, bu gün də mətbuatın inkişafı istiqamətində çox mühüm, hətta dünyaya nümunə ola biləcək bir sıra qərarlar qəbul olunur və Ulu öndərimizin siyasi varisi, ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyevin mətbuata göstərdiyi diqqət və qayğısı müasir Azərbaycan mediasının tərəqqisinə əhəmiyyətli dərəcədə stimül verməkdədir. Bütün bunlar Ümummilli lider Heydər Əliyevin mətbuata yönəlmiş qurduğu strategiyasının davam etdirilməsi kimi dəyərləndirilir. Məsələn, üçün, 2003-cü ildə qeyri-dövlət strukturu kimi Mətbuat Şurasının yaradılması bilavasitə azad sözün, azad fikrin, fikir plüralizminin inkişafı üçün çox mühüm məqam oldu. Yeni dövlətimiz də bu qurumun yaradılmasında maraqlı idi və müəyyən tövsiyələri də olmuşdu ki, belə bir təşkilat yaradılsın. Bundan sonra isə mətbuatla dövlət arasında olan münasibətlərin sağlamlanması istiqamətində kifayət qədər maraqlı ideyalar önə sürüldü, reallaşdırıldı.

Daha sonradan Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Kəndli İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun yaradılması və həmin Fond tərəfindən görülən işlər də jurnalistlərin fəaliyyətlərinə, sosial həyatlarının yaxşılaşdırılmasına öz töhfələrini vermiş oldu. Ümumiyyətlə, jurnalistin mükafatlandırılması, jurnalistin əməyinə verilən qiymət, onun müəyyən problemlərinə fərdi yanaşma tərzi prioritet istiqamət olaraq götürüldü. Nəticədə ölkə jurnalistlərinin sosial həyatlarının, fərdi həyatlarının yaxşılaşdırılması, əməklərinin qiymətləndirilməsi dövlətin nəzərdə tutduğu prioritetlərdən idi.

O cümlədən, dövlət mükafatlarının yeni-dən bərpası və mətbuata bağlı olan insanların dövlət mükafatlarına layiq görülməsi məsələsi gündəmə gəldi. Müxtəlif zamanlarda - mətbuatımızın ildönümlərində, eyni zamanda, əlamətdar hadisələr ərəfəsində, yubileylərdə artıq bu bir ənənə halını aldı. Eləcə də maddi yardımlar, redaksiyaların maddi-texniki bazalarının gücləndirilməsi məqsədi ilə dövlət tərəfindən atılan addımlar bilavasitə mətbuatımızın inkişafına rəvac vermiş oldu. Və sözsüz ki, 2008-ci ildə "Azərbaycan Respublikasında kütləvi informasiya vasitələrinin inkişafına dövlət dəstəyi Konsepsiyası"nın cənab Prezidentimiz tərəfindən təsdiq olunması Azərbaycan mətbuatının tərəqqisi üçün atılan mütərəqqi addım olaraq qiymətləndirildi. Artıq hədəf bəlli idi və mətbuatımızın "Azərbaycan Respublikasında kütləvi informasiya vasitələrinin inkişafına dövlət dəstəyi Konsepsiyası" mətbuatımızın fəaliyyətini stimullaşdırdı.

Məhz bütün bu qeyd edilən fikirlərin nəticəsidir ki, dövlətimiz mətbuata bağlı dünyada analoqu olmayan addım atıb. Fond vasitəsi ilə jurnalistlərin mənzil şəraitlərinin yaxşılaşdırılması məqsədi ilə cənab Prezidentimizin Sərəncamı əsasında şəhərimizin mərkəzi hissəsində evlər tikilərək istifadəyə verilib, mətbuat işçilərinə tam təmirli mənzillər paylanılıb. Bu faktın özü də dünyaya təqdim olunan bir Azərbaycan modelidir - demokratik sözün, demokratik medianın yeni bir modeli...

- Son illər Azərbaycanda kütləvi informasiya vasitələrinin fəaliyyətinin global informasiya əsrinin tələblərinə uyğunlaşdırılması istiqamətində atılan addımlar barədə nə deyə bilərsiniz?

- Qeyd edim ki, Azərbaycanda yeni innovativ texnologiyaların yaradılması, xüsusilə kosmos sənayesinin inkişafı, iki peykimizin orbitə endirilməsi sübut edir ki, ölkəmiz bu sahədə də inkişaf prosesini tam sürətlə həyata keçirməkdədir. Azərbaycan bu tərəqqisi ilə nəinki regionumuza, bütövlükdə dünyaya öz töhfəsini vermiş oldu. O cümlədən, həmin uğurların göstəricisidir ki, Azərbaycanın kütləvi informasiya vasitələri, həmçinin elektron media vasitələri bunun nəticəsində sürətli inkişaf tempini saxlamaqdadır.

Nəzərə alaq ki, dünya artıq bir dildə - internet dilində danışır. Yeni, biz, internet əsrinə yaşayırıq. Hər kəs qlobal informasiya məkanında vətəndaş jurnalistikasına uyğun olaraq, beynəlxalq ictimai proseslərə qatılmaq şansı əldə edib. Bu baxımdan, Azərbaycanda internet azadlığı internet üzərindən yayımlanan resurslar da öz töhfəsini verib. Düşünürəm ki, Azərbaycan mediası qlobal informasiya məkanında kifayət qədər potensiala malik olaraq, öz liderliyini qoruyub saxlayacaq, inkişaf edəcəkdir.

- Sizcə, Azərbaycan mətbuatı milli və dövlət maraqlarını nə dərəcədə qoruyur? Bu baxımdan mətbuatın üzərinə nə kimi vəzifələr düşür?

- Azərbaycanda milli və dövlət maraqlarını qoruyan kifayət qədər media qurumları var və onların hər birinin fəaliyyəti təqdirəlayiq hal olaraq qiymətləndirilməlidir. Lakin bunlarla yanaşı, bəzi təəssüfədoğurucu məqamlar da mövcuddur ki, bu gün ifrat siyasiləşmiş və sifarişlə işləyən bəzi yazılı orqan-

lar, habelə xarici dairələrin təsiri altına düşmüş jurnalistlər qərəzsizlik, obyektivlik, vicdanlılıq, hadisələrə obyektiv baxış kimi başlıca prinsipləri mütəmadi qaydada pozur, ayrı-ayrı dövlət məmurlarının, ictimai-siyasi xadimlərin, vətəndaşların şərəf və ləyaqətinə toxunan məqalələrlə çıxışlar edirlər. Eləcə də internet azadlığından sui-istifadəyə yol verən bir sıra sifarişli saytlar Azərbaycan xalqının dövlətçilik maraqlarına və milli mənafeələrinə zidd olan yazılar dərc etməkdən, sifarişli məqalələrlə çıxış etməkdən çəkinmirlər. Anti-azərbaycançı şəbəkənin əlində vasitəyə çevrilən, düşmən "dəyirmanına su tökən" bu tip media üçün milli marağ deyəri də yoxdur. Ona görə də sağlam düşüncəli cəmiyyət belə bir qeyri-ciddi media qurumlarını rədd edir. Çünki onlardan fərqli olaraq, milli mənafe, milli kimlik, dövlətçilik marağı kimi müqəddəs məfhumlarla işıq üzün görün bir çox qəzetlərimiz, internet saytlarımız var ki, onlar cəmiyyəti obyektiv informasiyalarla təmin edirlər. Yeni sağlam mətbuat üzün düşən bütün vəzifələrin öhdəsindən layiqincə gəlir.

- Azərbaycan dövlətinin medianın inkişafına göstərdiyi diqqətdən danışdınız və ötən ilin mətbuatınız üçün də uğurlu olduğunu qeyd etdiniz. Yeni, 2018-ci ildə bu sahədə gözləntilər nədən ibarətdir?

- Qeyd etmək istədim ki, 2018-ci il Vətənimiz, dövlətimiz, xalqımız, eyni zamanda

mətbuatımız üçün növbəti bir sınaq ilidir. Bildiyimiz kimi, bu il ölkəmizdə mühüm ictimai-siyasi hadisə - prezident seçkiləri keçiriləcək. O da bəllidir ki, Azərbaycanda möhkəm təməllərə söykənən xalq-iqtidar vəhdəti var və bu neçə illərdir ki, xalqın öz dövlət rəhbərinə böyük sevgisi ilə müşahidə olunur. Lakin təəssüflər olsun ki, bəzi qüvvələr kənardan hər hansı uğursuz müdaxilələr etməyə səy göstərərək, demokratik mühitimizə müxtəlif don geyindirməyə cəhdlər edirlər. Lakin belə qüvvələrin qarşısını alan da bilavasitə xalqın, dövlətin maraqlarından çıxış edən medialardır. İstər mətbuat səhifələrimizdə, istər müstəqil jurnalistlər vasitəsi ilə, istərsə də internet resurslarında, sosial şəbəkələrdə xalqın öz dövlətinə və dövlət rəhbərinə olan sevgisi daima gündəmdə saxlanılmalıdır. Yeni bu gün bütün dünyanın nəzərinə çatdırmaq lazımdır ki, Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyev hər bir azərbaycanlının, hər bir vətəndaşın Prezidentdir və O, öz siyasi iradəsi, müdrik siyasəti, gördüyü nəhəng işləri, uğurlu sərəncamları, həyata keçirdiyi dövlət proqramları ilə bunu dəfələrlə sübuta yetirib, xalqın alternativsiz liderinə çevrilib, xalq da Onu sevərək, ətrafında birləşib. Ona görə də, hesab edirəm ki, mətbuat bu reallığı dünyaya davamlı olaraq çatdırmalı, əxz etdirməli, Azərbaycan gerçəkliklərini beynəlxalq ictimaiyyətə təqdim etməlidir. Bu, çox vacib bir faktır və bunun üçün vətəni, dövlətini sevmən hər bir media təmsilçisi canla-başla öz peşəkarlığını ortaya qoymalı, xidmətini göstərməlidir.

Qarşıda isə mətbuatımızla bağlı bir sıra əlamətdar hadisələr gözlənilir. Azərbaycan mətbuatı 2018-ci ildə ölkəmizdə keçiriləcək beynəlxalq tədbirləri, eyni zamanda əlamətdar hadisələri dünya ictimaiyyətinə əsas informator olaraq çatdıracaq. Ona görə də, hər zaman bu istiqamətdəki fəaliyyətimizi yorulmadan davam edəcəyik.

- Bəhrüz müəllim, yanvarın 11-də rəhbərlik etdiyiniz "Səs" qəzetinin fəaliyyətə başlamasının 27-ci ili tamam olur. Ötən dövr ərzində "Səs" qəzetinin əldə etdiyi nailiyyətlər, onun müstəqil milli mətbuatımızın inkişafına verdiyi töhfələr haqqında fikirlərinizi bilmək istərdik...

- Bildiyimiz kimi, "Səs" qəzeti 1990-cı ildə qeydiyyatdan keçib və bu qəzet o qəzetlərdəndir ki, ölkəmizin ən çətin dövrlərində müxalif qəzet kimi fəaliyyətə başlayıb. Məhz o dövrlərdə dəfələrlə hücumlara, təzyiqlərə məruz qalıb. Amma qəzet öz yolundan, öz mövqeyindən dönməyib. "Səs" qəzeti o dövrdə iqtidara müxalif olub. İndiki müxalif qəzetlərdən fərqli olaraq, dövlətə və xalqa müxalif mövqedə dayanmayıb. Bir növ qəzet o zamanlarda müxalif mətbuatın ənənəsini yaradıb. Sonradan "Səs" qəzeti iqtidar yönümlü qəzetlərə bir mayak olaraq, məktəb rolunu oynayıb. Qəzet Ulu öndər Heydər Əliyevin ideyalarının cəmiyyətə çatdırılması kimi müqəddəs missiyanı yerinə yetirib, bu qəzetin ətrafında Ulu ön-

dəri sevenlər cəmləşib. Bütün zamanlardakı fəaliyyəti dövründə qəzetimiz sağlam ideyanın cəmiyyətə çatdırılması missiyasını şərəflə yerinə yetirib. O dövrdə Azərbaycan xalqının Ümummilli lideri Heydər Əliyevin hakimiyyətə gəlməsi, Onun ideyalarının cəmiyyətə çatdırılması istiqamətində böyük, hətta deyərdim ki, əvəzolunmaz işlər görüb. Həmin dövrlərdə ziyalıların Ümummilli liderə müraciəti, Ulu öndərin isə ziyalılara cavabı məhz "Səs" qəzetində dərc olunub. Bu xidmətin nəticəsidir ki, Heydər Əliyev Öz çıxışlarında hər zaman vurğulayırdı ki, "Səs" qəzeti Onun üçün ən əziz qəzetdir.

Qəzetin baş redaktoru 2005-ci ilə qədər hazırda "Azərbaycan" nəşriyyatının baş direktoru Ağabəy Əsgərov olub, 2005-ci ildən etibarən isə qəzetə mən rəhbərlik edirəm. Həmin ildən etibarən, "Səs" çoxsaylı layihələr həyata keçirərək, regionların sosial-iqtisadi inkişafı, problemlər, əldə olunan uğurlarla bağlı, ümumiyyətlə, ən aktual məsələləri dəyirmi masalar vasitəsi ilə müzakirələrə çıxarıb. Qəzet modernləşərək, öz bazasında bir neçə dildə fəaliyyət göstərən "SƏS" İnformasiya Agentliyi (SİA) və SƏS TV (sestv.az) internet televiziyası yaradıb və agentliyin balansında bir neçə portal da fəaliyyət göstərir. Bu gün "Səs" ailəsinin ətrafında yüz minlərlə oxucu auditoriyası cəmləşib. Bundan sonra da "Səs" qəzeti öz ənənəsinə sadıq qalaraq, özünəməxsusluğunu qoruyub saxlamaqla yanaşı, müasir mətbuatımızın tələblərinə uyğun inkişaf edəcək, öz auditoriyasına maraqlı, dolğun, obyektiv informasiyalar çatdıracaq.

"SƏS" qəzeti müstəqil mediamızın ilk nümunələrindən biridir

"SƏS" qəzetinin baş redaktoru Bəhrüz Quliyev və onun rəhbərlik etdiyi "SƏS" qəzetinin dəyərli kollektivinə

"SƏS" qəzetinin 27-ci ildönümü münasibətilə bütün redaksiya heyətini öz adımdan və rəhbərlik etdiyim Beynəlxalq Avrasiya Mətbuat Fondunun kollektivi adından ürəkdən təbrik edirəm!

Mən bu qəzetin ilk günlərini xatırlayıram. "SƏS" ictimai-siyasi qəzeti 1990-cı ilin noyabrında "Əlinçə" Azərbaycan Xeyriyyə Cəmiyyətinin orqanı olaraq qeydiyyatdan keçdi, 1991-ci il yanvarın 11-də dərc olunmağa başladı. Qəzetin ilk redaksiyası AMEA-nın Fizika İnstitutunun 6-cı mərtəbəsində idi. "SƏS"-in öz səsi və öz auditoriyası var idi. Bu qəzet bizim müstəqil mediamızın ilk nümunələrindən biridir. Azərbaycan mətbuatı tarixində öz yeri, dəsti-xətti və xüsusi çəkisi olan "SƏS" qəzeti 27 illik fəaliyyəti dövründə çox şərəfli bir yol keçmiş, respublikamızın ictimai-siyasi, mədəni və sosial həyatını geniş oxucu auditoriyası üçün obyektiv işıqlandırmış, təhsil və mədəniyyət işçilərinin, elm xadimlərinin sevimli mətbuat orqanına və onların səsinə ictimaiyyətə çatdırın tribunaya çevrilmişdir. Bu qəzet Azərbaycanın

yüksəlməsi, mətbu sözün daha da inkişafı, ölkəmizin çiçəklənməsi, dövlətçiliyimizin daha da möhkəmlənməsi naminə uğurlar arzulayıram. İnanıram ki, milli mətbuat tariximizdə nüfuzunuzu qorumaq üçün bundan sonra da əlinizdən gələni əsirgəməyəcəksiniz.

**Umud Mirzəyev,
Mətbuat Şurasının sədr müavini,
BAMF-nin prezidenti**

Müşfiq Ələsgərli: "Səs" Media qrupunun yolu şərəfli və dəyərli bir yoldur"

"Səs" qəzeti Azərbaycanın ilk müstəqil KİV-lərindən biridir. Bunu "SİA" ya açıqlamasında Jurnalist Həmkarlar İttifaqının sədri Müşfiq Ələsgərli bildirib. Onun sözlərinə görə, "Səs" Media Qrupu Azərbaycanın müstəqilliyinin yaşıdı, müstəqillik mübarizəsinin şahidi və müstəqilliyin qurucularındandır: "Bu baxımdan, "Səs" Media Qrupunun yolu şərəfli və

dəyərli bir yoldur. "Səs" həm də peşəkarlaşmağı və institutlaşmağı bacarmış az saylı KİV-lərdən biridir. Qrupun kollektivi media sahəsində bir sərə ilklərə imza atmağı bacarıb. Ölkədə ilk internet TV-ni qurmaq da bu kollektivə nasib olub. Arzu edirəm ki, "Səs" Media Qrupunun fəaliyyəti uzunömürlü olsun və Azərbaycan oxucularını yeni nailiyyətlərlə sevindirsinlər."

"Əl-Cəzirə" media şəbəkəsi Azərbaycandakı dini toleranlıqdan yazır

"Əl-Cəzirə" telekanalının ingilis dilindəki internet saytında Azərbaycanla bağlı növbəti məqalə yayılıb. AZƏRTAC xəbər verir ki, müəllifi hazırda bu nüfuzlu media orqanında çalışan azərbaycanlı jurnalist Aysəba Umudlu olan məqalədə Azərbaycandakı dini toleranlıqdan, burada İslam dininin yayılması tarixindən, ölkəmizin İslam mədəniyyətinin inkişafına töhfələrindən bəhs edilir.

Məqalədə dünyəvi respublika olan Azərbaycanda əhalinin 96 faizini müsəlmanların təşkil etdiyi diqqətə çatdırılır. Azərbaycanda digər sahələrdə olduğu kimi, dini sahədə də azadlığın təmin edildiyi, ölkə Konstitusiyasına əsasən irqindən, etnik mənsubiyyətindən, dinindən, dilindən, cinsindən, mənşəyindən və s. asılı olmayaraq hər kəsin hüquq və azadlıqlarının bərabər olduğu vurğulanır. Azərbaycanda milli mədəni dəyərlərə, dinə dövlət qayğısı barədə söhbət açan müəllif sovet dövründə ölkəmizdə cəmi 18 məscidin olduğunu, müstəqilliyin bərpasından sonra isə məscidlərin sayının 2 minə keçdiyini qeyd edir.

NEWS / RELIGION

Islam's gradual resurgence in post-Soviet Azerbaijan

by Aysəba Umudlu

6 Jun 2018

Fargana Gasimova's memories of Islam during the Soviet period are of a faith that had to be kept hidden.

Her grandparents would pray and fast in secret, careful to disguise any hint of their religion from the prying surveillance apparatus of the Soviet authorities.

"We were not allowed to pray or wear the hijab (headscarf) in Azerbaijan during the USSR," she tells Al Jazeera, using the acronym for the Union of Soviet Socialist Republics, or the Soviet Union.

MORE ON AZERBAIJAN

Alfred Nobel's lesser-known Azerbaijan connection

4 months ago

Azerbaijan accused of \$2.9bn money-laundering scheme

4 months ago

Abducted Azeri journalist's wife rejects Georgian offer

7 months ago

Nagorno-Karabakh: Azerbaijan hits Armenia defence unit

8 months ago

11 yanvar 2018-ci il

“2018-ci ilin “Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti İli” elan edilməsi Prezident İlham Əliyevin milli dövlətçilik tariximizə diqqət və qayğısının göstəricisidir”

“Prezident İlham Əliyev 2018-ci ili ölkəmizdə “Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti İli” elan edib. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti dövlətçilik tariximizin ən mühüm həlqələrindən birini təşkil edir. Xalq Cümhuriyyəti XX əsrin əvvəllərində yaranan Azərbaycan milli dövlətçilik təfəkkürünün institutional-funksional qurumu olaraq meydana çıxmışdır”. Bu fikirləri “Yeni Azərbaycan” qəzetinin baş redaktoru, Milli Məclisin deputatı Hikmət Babaoğlu deyib.

Onun sözlərinə görə, 1828-ci ildə baş tutan işğal faktından sonra Azərbaycan xalqı öz müstəqilliyini itirmişdi: “Təqribən 90 il sonra yeni əsrin çağırışlarına uyğun olaraq, yeni bir dövlət qurmaq zərurəti meydana çıxmışdı. Beləliklə, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaradılması çox mühüm tarixi, siyasi əhəmiyyətə malik olmaqla, Azərbaycan dövlətçilik tarixinin xüsusi bir səhifəsini təşkil edir. Bu, həm də təqribən 100 illik müddət keçməsinə baxmayaraq, Azərbaycan cəmiyyətinin və onu təşkil edən ayrı-ayrı fərdlərin dövlətçilik şüurunun daşıyıcıları olmasını göstərir”.

Millət vəkili əlavə edib ki, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaradılması və fəaliyyəti ilə müstəqil dövlətçiliyimizin hüquqi, siyasi, ideoloji, mədəni və tarixi əsasları müəyyənləşdirildi: “Bu, sonrakı mərhələdə Azərbaycanın dövlətçilik ənənələrinin yaşadılması üçün mühüm əhəmiyyətə malik oldu. Əgər 1918-ci ildə Xalq Cümhuriyyəti qurulmasaydı, sonrakı mərhələdə SSRİ təşkil olunarkən Azərbaycan, bəlkə də, bu ittifaqın tərkibinə müttəfiq respublikalardan biri kimi yox, muxtar-avtonom vilayət kimi daxil olardı. Eyni zamanda, tarixdə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti olmasaydı, SSRİ-nin dağılmasından sonra ölkəmiz Rusiya Federasiyasının subyekti kimi hüquqi status qazana bilərdi”.

“AXC-nin Azərbaycanın dövlətçilik tarixindəki rolu daim xatırlanır, bu tarixə böyük diqqət və ehtiram göstərilir. Təsədüfi deyil ki, bu gün Azərbaycanın Respublika Günü, Ordu Günü kimi bayramları, məhz 1918-ci ildə yaradılmış dövlət-idarəetmə strukturlarının tarixi ilə müəyyən olunub. Böyük dövlət xadimi, xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyev və Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev hər zaman Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin ölkəmizin dövlətçilik tarixində mühüm yere malik olduğunu bildirir. Ulu Öndər Heydər Əliyevin Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 80 illiyinin keçirilməsi haqqında, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinə abidə ucaldılması haqqında sərəncamları, eləcə də, Prezident İlham Əliyevin Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 90 illik yubileyi, həmçinin, Cümhuriyyətin 100 illik yubileyinin keçirilməsi haqqında sərəncamları xüsusi olaraq, qeyd edilməlidir. Məhz Prezident İlham Əliyev tərəfindən 2018-ci ilin ölkəmizdə “Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti İli” elan edilməsi dövlətimizin başçısının milli dövlətçilik tariximizə diqqət və qayğısının göstəricisidir”, -deyə Hikmət Babaoğlu əlavə edib.

Baş redaktor vurğulayıb ki, “Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti İli”ndə keçiriləcək çoxsaylı tədbirlər dövlətçilik tariximizin, ənənələrimizin öyrənilməsi və təbliğ olunmasına, xüsusilə, gənc nəsilin dövlətçilik şüurunun möhkəmlənməsinə xidmət edəcək: “Xalqımızın milli yaddaşında beş minillik dövlətçilik şüuru hakimdir. Bu ənənələrin qorunması və gələcək nəsillərə ötürülməsi də tarixi

mirasımıza sahib çıxmaqdan, onu yaşatmaqdan keçir. Prezident İlham Əliyev tərəfindən 2018-ci ilin ölkəmizdə “Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti İli” elan edilməsi də, məhz bu məqsədə xidmət edir”.

“2018-ci ilin “AXC ili” elan edilməsinin tarixi əhəmiyyəti var”

“Prezident İlham Əliyev tərəfindən 2018-ci ilin “Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti İli” elan edilməsinin dərin mənası, böyük tarixi əhəmiyyəti var. Bu addım eyni zamanda ictimaiyyətin də üreyindədir”. Bunu SİA-ya açıqlamasında tarix elmləri doktoru, Milli Məclisin deputatı Musa Qasımlı deyib. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaranmasından söz açan tarixçinin sözlərinə görə, hər kəsə məlumdur ki, xalqımız 1918-ci il mayın 28-də bütün müsəlman Şərqi qitədə ilk dəfə olaraq Cümhuriyyətin qurulduğunu elan edib və demokratik bir dövlət qurub: “23 ay mövcud olmasına baxmayaraq, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti nəhəng tarixi əhəmiyyət daşıyan və gələcəkdə xalqımızın taleyinə ciddi təsir edəcək qanun və qərarlar qəbul edib. Azərbaycan xalqı müsəlman xalqlarına müstəmləkəçilikdən xilas olmağın yolunu göstərmiş, onlar üçün nümunə olub. Bununla xalqımız Avropanın bir çox ölkələrindən xeyli əvvəl qadınlara seçib-seçilmək hüququ verməklə bütün dünya demokratiyasına böyük töhfə verib”.

Deputat bildirib ki, AXC işğal nəticəsində süquta uğrasa da, onun yerində Azərbaycan SSR qurulub: “Uzun illər sonra Cümhuriyyətin bayrağı rəsmi olaraq ilk dəfə Azərbaycan xalqının Ümummilli lideri Heydər Əliyevin rəhbərliyi altında Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi tərəfindən qəbul edilib. 1991-ci ildə Azərbaycan dövlətçiliyi bərpa edildi. Azərbaycan Respublikası Cümhuriyyətin varisi olub. Cümhuriyyət tarixinin öyrənilməsi istiqamətində ilk addımlar ötən əsrin 80-ci illərinin sonlarında atılmağa başlanıb. Lakin Cümhuriyyət

tarixinin sistemli şəkildə araşdırılmasında Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 80 illiyi ilə bağlı olaraq Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Ulu öndər Heydər Əliyevin 1998-ci ildə imzaladığı “Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 80 illiyik yubileyinin keçirilməsi haqqında”, “Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 80 illiyinə həsr olunmuş əsərlərin nəşr edilməsi haqqında” və “Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 80 illik yubileyinə həsr olunmuş ümumrespublika mərasiminin keçirilməsi haqqında” sərəncamları mühüm rol oynayıb. Həmin sərəncamlarda nəzərdə tutulmuş məsələlərin yerinə yetirilməsi nəticəsində Cümhuriyyət dövrü tarixinə həsr olunmuş ciddi, əhatəli və dərin elmi-tədqiqat işləri aparıldı, qiymətli əsərlər yazıldı, xarici siyasət sənədləri, Cümhuriyyət parlamentinin stenoqramları və digərləri nəşr edildi”.

M.Qasımlı qeyd edib ki, görülən işlər heç şübhəsiz, böyük əhəmiyyət daşısa da, tədqiq edilməsini gözləyən elmi-nəzəri problemlər hələ də qalmaqdadır: “Bu baxımdan cənab Prezidentimiz İlham Əliyevin milli dövlətçilik tariximizə xüsusi qayğı və dərin hörmət əlaməti olaraq Cümhuriyyətin yubileyi haqqında 2017-ci il 16 may tarixində imzaladığı sərəncam böyük əhəmiyyət daşıyır. Tarixi-siyasi, ictimai, mədəni əhəmiyyət daşıyan və bütövlükdə Cümhuriyyət dövrünün araşdırılmasında yeni səhifə açan bu sərəncam və 2018-ci ilin “Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti İli” çərçivəsində həyata keçiriləcək çoxsaylı tədbirlər xalqımızda, xüsusən gənclərimizdə müstəqil dövlətçilik və vətən sevgisi hisslərinin artırılmasında mühüm rol oynayacaq”.

Bu il vətəndaşlarımız vizasız rejimdə 62 ölkəyə səfər edəcəklər

2018-ci ildə Azərbaycan vətəndaşları vizasız rejimdə 62 ölkəyə səfər edə biləcəklər. “Henley & Partners” şirkətinin hazırladığı “Pasportlar indeksi - 2018” reytingində Azərbaycan 72-ci yerdə qərarlaşıb. Azərbaycan vətəndaşları 2015-ci ildə 58, 2016-2017-ci illərdə isə 62 ölkəyə vizasız rejimdə səfər edə bilirdilər.

“Bu qərar Azərbaycanın dövlətçilik tarixinin təbliğində misilsiz rol oynayacaq”

“Bu gün Azərbaycan dünya miqyasında nüfuzlu dövlət kimi tanınır. Bu müsbət imicin formalaşmasının kökündə uzun illərdir həyata keçirilən uğurlu daxili və xarici siyasət dayanır. Bütün bunlarla yanaşı, ölkəmizin çoxəsrlik dövlətçilik təcrübəsi var. Təbii ki, bu təcrübənin əsası Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti (AXC) ilə bağlıdır. Məhz 1918-ci ildə Şərqi qitədə ilk demokratik respublika - Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti qurulub.

xi dövr - cəmi 23 ay ömür sürməsinə baxmayaraq AXC ölkəmizin dövlətçilik tarixində mühüm mərhələ hesab edilir.” Bu fikirləri SİA-ya açıqlamasında YAP Siyasi Şurasının üzvü, “İki sahil” qəzetinin baş redaktoru Vüqar Rəhimzadə bildirib.

Vüqar Rəhimzadənin sözlərinə görə, bu il Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin qurulmasının 100 illik yubileyi tamam olur: “Bu böyük tarixi hadisəni daha da möhtəşəm edən qərar möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyev tərəfindən verildi. Belə ki, cənab Prezidentimiz Nazirlər Kabinetinin 2017-ci ilin sosial-iqtisadi inkişafının yekunlarına və qarşıda duran vəzifələrə həsr olunan iclasında 2018-ci ili ölkəmizdə “Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti İli” elan etdi. Cənab Prezident xüsusi vurğuladı ki, 2018-ci ildə bununla əlaqədar olaraq ölkəmizdə, eyni zamanda xaricdə bir çox tədbirlər keçiriləcək. Hesab edirəm ki, möhtərəm Prezidentimizin bu qərarı Azərbaycanın çoxəsrlik dövlətçilik tarixinin təbliğində misilsiz rol oynayacaq”.

YAP Siyasi Şurasının üzvü vurğulayıb ki, hələ ümummilli lider Heydər Əliyevin hakimiyyəti dövründə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin fəaliyyətinin uca tutulması və dünyaya təbliği istiqamətində mühüm işlər görüldü: “Məhz ulu öndər Heydər Əliyevin və dövlətimizin başçısı İlham Əliyevin diqqət və qayğısı nəticəsində

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti, onun qurucularının şəxsiyyətini daim uca tutulub, xatirələri yad edilib. Ötən illər ərzində orta məktəblərdə, ali məktəb auditoriyalarında, dövlət səviyyəli tədbirlərdə və s. platformalarda Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin əhəmiyyəti xüsusi olaraq vurğulanıb, AXC-nin qurucuları böyük ehtiramla yad edilib. Hesab edirəm ki, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti xalqımızın milli sərvətidir.”

Vüqar Rəhimzadə əlavə edib ki, ötən ilin may ayında dövlətimizin başçısı cənab İlham Əliyevin Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illik yubileyi ilə bağlı imzaladığı Sərəncamı da xüsusi olaraq vurğulamaq lazımdır: “Sərəncamda qeyd edilir ki, qədim və zəngin dövlətçilik ənənələrinə malik Azərbaycan xalqı keçmişinin müəyyən dövrlərində tarixin hökmü ilə böyük imperiyalar tərkibinə qatılmaq məcburiyyətində qalıb. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti məhz dünyanın siyasi nizamının yenidən qurulduğu bir vaxtda, XIX əsrin axırları və XX əsrin əvvəllərində Azərbaycanın yaşadığı parlaq mədəni yüksəliş mərhələsinin məntiqi yekunu kimi meydana çıxıb. Dünya birliyi tərəfindən tanınmış Xalq Cümhuriyyətinin fəaliyyəti sayəsində Azərbaycanın beynəlxalq hüququn subyekti olması 1920-ci ilin aprel ayındakı bolşevik işğalından sonra Azərbaycanın bir dövlət kimi dünyanın siyasi xəritəsindən silinməsinin qarşısını aldı.

Hesab edirəm ki, möhtərəm Prezidentimiz tərəfindən bu Sərəncamın imzalanması və 2018-ci ilin ölkəmizdə “Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti İli” elan edilməsi dövlətçilik tariximizdə mühüm mərhələ olan ilk demokratik respublikanın əhəmiyyətini bir daha ortaya qoyur.”

Çağdaş mətbuatımızda qürurla səhifələdiyimiz QƏZET

Müstəqil Azərbaycanın demokratik inkişaf yolunda müstəsna xidmətləri olan "Səs" qəzeti bu gün 27 illik tarixini qeyd edir. Bu gün qəzetin 5477-ci nömrəsi oxucularımızın ixtiyarındadır. Çap olunmağa başladığı ilk gündən ölkənin ictimai-siyasi həyatında tanınan, Azərbaycan həqiqətlərinin cəmiyyətə çatdırılmasında obyektivliyi ilə seçilən "Səs" bir mətbu orqan kimi oxucular tərəfindən maraqla oxunub. İlk nömrəsindən bu günə qədər tutduğu yolu davam etdirərək, amalının müdafiəçisi zamanın səsini bəyan edib və Azərbaycanın ictimai-siyasi həyatının 27 illik tarixi səhifələrinə həkk olunub. "Səs" ictimai-siyasi qəzeti yaşadığı zamanın hesabatında qürurla və dəyanətlə dayanıb çağdaş dünyamıza həqiqətləri çatdırıb. 27 ildə saxta tarixdən deyil, zamanın həqiqətlərindən, burulğanlı, təlatümlü, mübarizəli, mücadilə dolu bir dövründən - müstəqilliyimizdən söz açıb. Zamanımız üçün fəxarətlə səhifələdiyimiz səhifələrdə milli düşüncə, milli qeyrət, heysiyyət, qəhrəmanlıq və azadlıq kimi məhəmlərlə qarşılaşırıq. Milli mətbuatımızda çəkisi, yeri olan "Səs" qəzeti, məhz çağdaş dünyamızın aynası və tərəzisidir.

Yarandığı zamandan xalqın səsini səsində birləşdirərək, uzaq elərimizə çatdırdı. Bu səs milyonlarla insanı ədalətə və haqqa səslədi. Təlatümlü zamanda xalqın səsini ucaltdı. Müstəqilliyə gedən yolda, "Qoy ədalət zəfər çalsın" prinsipini əsas götürərək, qısa zaman məsafəsində, Azərbaycanda bu qələbənin təntənəsini səhifələrində dərc etdirdi.

REAL MƏNZƏRƏNİ GENİŞ İCTİMAİYYƏTƏ ÇATDIRAN YEGANƏ MƏTBU ORQAN

Tarixə səyahət edərək, bildirik ki, "Səs" qəzetinin yaranması 1990-cı illərin hadisələri ilə, Azərbaycanda milli-azadlıq hərəkatının başlanması ilə bağlıdır. Hərəkatın ilk dövrlərində ermənilər tərəfindən dağıntılara məruz qalan sərhədyanı rayonlara, kəndlərə kömək etmək və insanların yurd-yuvalarını tərk etmələrinin qarşısını almaq üçün Azərbaycanın bir qrup ziyalı "Əlinçə" Azərbaycan Xeyriyyə Cəmiyyətini yaratdı. "Səs" ictimai-siyasi qəzeti də "Əlinçə" Azərbaycan Xeyriyyə Cəmiyyətinin orqanı olaraq, dərc olunmağa başladı. Həmin illərdə Azərbaycanda yaşanan ictimai-siyasi böhran, Ermənistanın ölkəmizə qarşı işğalçılıq və soyqırımı siyasəti, olduqca ağır sosial-iqtisadi durum, insanların üzleşdikləri çətinliklər qəzet səhifələrində işıqlandırıldı. O dövrdə real mənzərəni geniş ictimaiyyətə çatdıran yeganə mətbu orqan "Səs" qəzeti idi. "Səs" qəzeti o zaman Azərbaycanda daha çox oxunan, əldən-ələ gəzən mətbu orqana çevrilmişdir. Ölkədə gedən ictimai-siyasi pro-

"Bu qəzetə qarşı təzyiqlər olurdu, lakin qəzet öz ideyaları uğrunda mübarizə aparmağı bacarırdı"

Ümummilli Lider Heydər Əliyev

seslər qərəzsiz şəkildə qələmə alınır. Müstəqil Azərbaycan mətbuatı tarixində özünəməxsus dəsti-xətti və üslubu olan "Səs" qəzeti təkcə qəzetçilikdə qəbul olunmuş cəmiyyətin informasiya ilə təmin olunması funksiyasını yerinə yetirməyib, eyni zamanda Azərbaycanda ictimai fikrin obyektiv əsaslarla formalaşmasında böyük xidmətlər göstərmişdir. Azərbaycanın siyasi sisteminin milli maraqlara uyğun formalaşmasında böyük əhəmiyyətə malik olub.

"SƏS" QƏZETİ CƏSARƏTLƏ, ÇOX AĞILLI ŞƏKİLDƏ MƏQALƏLƏR YAZIR, ÖZ FİKİRLƏRİNİ DEYİRDİ"

Əlbəttə ki, "Səs" üçün yaşanan illər hamar olmayıb. Elə ilk addımından təzyiqlə və təhdidlə üz-üzə qalıb və sonralar qəzetə dəfə-

lərlə hücumlar edilib. Lakin bu addımlar Vətəni sevən, həqiqətə, Vətən keşiyində duran qəzetin fədakar kollektivini haqq-ədalət yolundan və milli mücadilədən çəkindirməyib. "Səs" qəzeti, bir sıra tarixi hadisələri işıqlandırmaqla Azərbaycan mətbuatı tarixinə öz imzasını atıb. 1991-1992-ci illər Azərbaycan ağır günlərini yaşayırdı. Xalqımızın və ziyalılarımızın üz tutacağı, dərdini bölüşəcəyi mətbuat orqanı yox idi. 91 nəfər ziyalının Ulu Öndər Heydər Əliyevə ünvanladığı müraciətini dərc edən də, məhz "Səs" qəzeti oldu. Heç şübhəsiz ki, prinsiplilik olmasa idi, 1992-ci ilin oktyabrında ölkə ziyalılarının xalqın iradəsini ifadə edən Ümummilli Lider Heydər Əliyevə ünvanlanan müraciəti dərc olunmazdı. Ulu Öndərimiz xalqın çağırışı olan bu müraciətə biganə qalmadı və bu cavab da "Səs" qə-

zetinin səhifələrində işıqlandırıldı. Bax, ən böyük cəsarət bu idi! "Səs" qəzetinin işi bununla bitmədi, bu qəzet sonradan ziyalıların tribunasına çevrildi. Ümummilli Lider hakimiyyətə qayıdırdıqdan sonra "Səs" qəzetini özü üçün doğma qəzet adlandırması və "Səs" qəzeti mənim üçün ən əziz qəzetdir", - deməsi elə mücadilə etməyi bacaran qəzetə verilən ən böyük qiymət idi. "Səs" qəzeti Ulu Öndərin ideoloji tezislərinin, ideyalarının carçısı olub və öz peşəkar, ləyaqətli kollektivi ilə bu işin öhdəsindən gəlib. Sonrakı mərhələdə, ölkəmizin inkişafında da "Səs" qəzeti böyük xidmətlər göstərmişdir.

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin çıxışlarını və ideyalarını təbliğ etməkdə vuruş meydanına çevrilən qəzet dövründə müxalifətçilik yolu keçmişdir. Milli maraqlarımızın təhdid altında olduğu çətin bir

dövrə "Səs" qəzeti böyük cəsarətlə öz müxalif sözünü deyib. Da im Ulu Öndər Heydər Əliyevin siyasi kursunu müdafiə edib və indi də Onun ideyalarının təbliği istiqamətində müstəsna fəaliyyət göstərir. Ulu Öndər Heydər Əliyev Yeni Azərbaycan Partiyasının 10 illik yubileyindəki çıxışında "Səs" qəzetini xarakterizə edərək, qəzetin xidmətlərini xüsusi qiymətləndirir: "O zaman ki, mən Naxçıvanda işləyirdim və Bakıda bəzi dairələrdə Naxçıvana qarşı ədalətsiz hərəketlər olurdu. "Səs" qəzeti cəsarətlə, çox ağıllı şəkildə məqalələr yazır, öz fikirlərini deyirdi. İctimaiyyətdə düzgün fikir formalaşmasına səy göstərirdi. Bu qəzetə qarşı təzyiqlər olurdu, lakin qəzet öz ideyaları uğrunda mübarizə aparmağı bacarırdı. ..."Səs" qəzeti tarixə düşmüş qəzetdir".

Çağdaş mətbuatımızda qürurla səhifələdiyimiz QƏZET

Əvvəli-Səh-11

"SƏS"İN YOLU AZƏRBAYCAN MƏTBUATI ÜÇÜN NÜMUNƏVİ MƏKTƏBDİR

1991-ci ilin 11 yanvar tarixində ilk sayı işıq üzü görən qəzet elə həmin zamandan bu günə qədər əqidə və prinsipini rəhbər tutaraq, dövlətimizin qarşısında duran çətin sınaqları dəf etmək üçün silahlanıb. Azərbaycanın müstəqilliyinin yaşdığı olan qəzet bu çətin dövrdə azadlıq istiqbalçısı kimi tarixi zamanla bərabər addımladı, şərəfli bir yola körpü saldı və fəaliyyəti dövründə xalqın sevimli mətbuat orqanına çevrildi. Azərbaycan dövlətçiliyinin, Ulu Öndər Heydər Əliyev ideyalarının yaşadılması, təbliği və Azərbaycana xidmət idi xalqda bu sevgini oyadan.

O zamankı siyasi hakimiyyət çıxış yolunu yeni təşəkkül tapmaqda olan müstəqil mətbuata təzyiqləri gücləndirməkdə görürdü. Hərbi senzuranın təbiiq altında işıq üzü görən qəzetin üzərində nəzarət daha da gücləndirilmişdi. Tarixi faktlardan bizə bellidir ki, 1992-ci ilin mayında AXC-Müsavat cüt-lüyünün silahlı çevriliş yolu ilə hakimiyyətə gəlməsi isə, ölkədə söz və mətbuat azadlığı sahəsində vəziyyəti daha da pisləşdirdi. O zamankı ölkə rəhbərinin 15 aprel 1993-cü il tarixli Sərəncamı ilə hərbi vəziyyətlə bağlı senzura tək-cə hərbi sirlərə deyil, bütün məlumatlara aid edilərək, jurnalistlərin sərbəst informasiya fəaliyyətini daha da sərbəstləşdirdi. Bu da qəzetdə çalışan əməkdaşların sərbəst fəaliyyətinə təsirini göstərməkdə

idi.

Ulu Öndər Heydər Əliyev 1993-cü ilin 15 iyununda xalqın istəyi ilə hakimiyyətə qayıdırdan sonrakı dövrdə isə Azərbaycan mətbuatının inkişafında tamamilə yeni mərhələ başlandı və əsl QURTULUŞ oldu. Azərbaycanda söz və mətbuat azadlığının və müstəqil mətbuatın əsasını qoymuş Ulu öndər Heydər Əliyev Lider kimi böyük ehtiramla anılır. Həmin dövrdən respublikada mətbuat orqanlarının azad fəaliyyəti və inkişafı yolunda süni maneələrin aradan qaldırılması "Səs" in vətəndaş cəmiyyəti quruculuğunda rolunu daha da fəallaşdırdı. "Səs" mövcud proseslərdən kənar qalmadı.

"SƏS" QƏZETİNİN YAP-İN YARANMASINDA, CƏMIYYƏTİN MAARİFLƏNDİRİLMƏSİNDƏ VƏ MƏLUMATLANDIRILMASINDA ÇOX BÖYÜK ROLU OLUB"

"Səs" qəzetinin keçdiyi tarixi yolu, onun fəaliyyətini bütün hallarda Yeni Azərbaycan Partiyasının fəaliyyətindən ayrı təsəvvür etmək mümkün deyil. "Səs" qəzeti, partiyanın fəal təbliğatı ilə məşğul olub, məram və məqsədlərini ardıcıl, məqsədyönlü, məzmunlu və uğurlu şəkildə təbliğ edib. Ulu Öndər Heydər Əliyevin vurğuladığı kimi, "Səs" qəzetinin YAP-ın yaranmasında, cəmiyyətin maarifləndirilməsində və məlumatlandırılmasında çox böyük rolu olub". "Səs" qəzeti bu gün də bu şərəfli missiyanın daşıyıcısıdır. Belə ki, YAP-ın ideyalarının ən fəal təbliğatçısı kimi çıxış edir. Partiyanın fəaliyyəti-

nin təbliğində və işıqlandırılmasında qəzetin özünəməxsus rolu var. YAP-ın mövqeyini və siyasi kursunu müdafiə edən qəzetlər sırasında "Səs" qəzeti öz ardıcılığı, mübarizliyi və məqsədyönlülüüyü ilə seçilir. "Səs" in yolu Azərbaycan mətbuatı üçün nümunəvi məkətdir. Bu gün təvəzökarlıqdan uzaq olsa da, bildirək ki, "Səs" qəzetinin milli mətbuatımızda özünəməxsus yeri var.

"Səs" bu gün Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədri İlham Əliyevin siyasi xəttini, fəaliyyətini çox fəal və qətiyyətli şəkildə müdafiə edir. Qəzet ölkədə və dünyada baş verən hadisələri, insanların fikirlərini, əldə olunan uğurları və problemləri səhifələrində işıqlandırır. Obyektiv, peşəkar qələm cəmiyyətin maraqlarına və vətəndaş cəmiyyətinin inkişafına xidmət edir. Bu da, öz ədalətli mövqeyində dönməz olan "Səs" in ictimai-siyasi qəzet kimi nüfuzunu, populyarlığını daha da artırır və qəzetin oxucu auditoriyasını bir qədər də genişləndirir.

Ulu Öndərimiz Heydər Əliyevin siyasi kursunun davamçısı Prezident İlham Əliyevin Azərbaycanın inkişafı və çiçəklənməsi, xalqın rifahının yüksəlməsi yolunda gördüyü möhtəşəm işlərin işıqlandırılması və əhaliyə çatdırılmasında "Səs" qəzeti öz yolunu davam etdirir.

O illərdə olduğu kimi, "Səs" qəzeti hazırda da respublikamızın həyatında mühüm hadisələrin işıqlandırılmasında vətəndaş cəmiyyətində mühüm rola malikdir. Keyfiyyətə yeni mərhələdə sağlam

jurnalistika dəyərləri əsasında cəmiyyət qarşısındakı məsuliyyətini dərk edərək fəaliyyətdədir. Mətbuatda milli-mənəvi dəyərlərə və dövlətçilik maraqlarına hörmət prinsipi qəzetin mövqeyində özünü göstərir. Hər zaman qərəzdən-böhtandan uzaq olması, milli-mənəvi dəyərlərə hörmətlə yanaşması, ümummilli məsələlərdə vətəndaşlıq mövqeyi nümayiş etdirməsi ilə bağlı dəyərli məqalələrini çap etdirməklə, ənənəsinə sadiqliyini nümayiş etdirir.

ZAMANLA AYAQLAŞAN "SƏS" DÖVRÜN TƏLƏBLƏRİNƏ CAVAB VERİR, YENİLƏNİR VƏ MÜASİRLƏŞİR

Bu gün dövlətə və dövlətçilik ənənələrinə sadiq qalan "Səs" qəzeti bir sıra mətbu orqanlar kimi dövlət qayğısı ilə əhatə olunub. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun həyata keçirdiyi layihələrdən bəhrələnir və bu da, jurnalistlərin sosial vəziyyətinin yaxşılaşmasına müsbət təsirini göstərir. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin sərəncamları ilə "Səs" in bir neçə jurnalisti fəxri adlara layiq görülüb, mənzil şəraitlərinin yaxşılaşdırılması məqsədilə evlə təmin olunub. Dövlət tərəfindən bu qiymət hər zaman hiss olunur. Dövlətimizin mətbuata və mətbuat nümayəndələrinə göstərmiş olduğu yüksək diqqət və qayğı, dövrü mətbu orqanlar kimi, "Səs" in kollektivini daha da ruhlandırır, obyektivlik, gerçəklik prinsiplərini əldə əsas tutaraq dövlətçili-

yimizə və milli maraqlarımıza xidmət edən daha dolğun yazıların ortaya çıxarmalarına stimül verir.

Bu gün "Səs" qəzeti ənənəsinə sadiqdır. Dövlətə, YAP-ın siyasi kursuna, daşdığı dəyərlərə sadiqdir və daim bu amal uğrunda çalışır. "Səs" qəzeti Azərbaycan mətbuatı üçün bir məkətdir. Bu gün "Səs" qəzeti gündən-günə təkmilləşir və inkişaf edir. Ölkənin ən aparıcı mətbuat orqanı olaraq, öz tarixi ənənələrinə və missiyasına sadiq qalaraq, səmərəli fəaliyyət göstərir. Zamanla ayaqlaşan qəzet dövrün tələblərinə cavab verir, yenilənir və müasir texnologiyalara yiyələnir. Bu gün qəzetin bazasında yaradılan "Səs" İnformasiya Agentliyi, SəsTV fəaliyyət göstərir.

Bu gün "Səs" qəzeti 27 yaşını qeyd edir. Tarix üçün böyük olmayan bu rəqəm uğurlara imza atan qəzet üçün böyük tarixdir. Mətbu orqan, hər zaman olduğu kimi, heç şübhəsiz ki, bundan sonrakı dövrdə də öz missiyasını yerinə yetirəcək. Sağlam əqidə, milli özünüdərk ruhunda köklənmiş insanları ətrafında birləşdirən "Səs" qəzeti Ümummilli Lider Heydər Əliyevin ideyalarını qətiyyətlə təbliğ edib, müasir Azərbaycanın inkişafından, onun müasirləşməsindən və əhəlinin sosial rifahının yüksəlməsindən söz açır.

Bəli, "Səs" qəzeti müstəqil mətbuat tariximizdə özünəməxsus yeri, dəst-xətti, eləcə də, şərəfli tarixçəsi olan mətbuat orqanıdır. Azərbaycan cəmiyyətinə və dövlətçiliyinə sədəqət əməlidir ki, bu şərəfli yolunda neçə-neçə onillikləri yaşayacaq.

Nəzakət ƏLƏDDİNQIZI

Bakı Slavyan Universitetində “Açıq qapı” günü keçirilib

Bakı Slavyan Universitetində payız imtahan sessiyası ilə bağlı “Açıq qapı” günü keçirilib. Tədbirə ölkənin tanınmış təhsil ekspertləri, QHT təmsilçiləri, jurnalistlər və ictimaiyyət nümayəndələri qatılıb.

Tədbir iştirakçıları ilə görüşən BSU-nun rektoru, professor Nurlana Əliyeva imtahan sessiyası ərəfəsində universitetdə aparılan işlər, imtahanlara hazırlıq barədə məlumat verib. Rektor imtahan sessiyası ərəfəsində hər bir kursun tələbələri ilə ayrı-ayrılıqda görüş keçirdiyini, onlara öz tövsiyələrini verdiyini, imtahanlarda biliyin yeganə meyar olmasının izah edildiyini bildirib. O, imtahanlara hazırlıq üçün universitetdə hər cür lazımı şəraitin yaradıldığını və məsləhət saatlarının keçirildiyini qeyd edib.

N.Əliyeva BSU-da bu günlər 2017-2018-ci tədris ilinin payız semestrinin imtahan sessiyasının uğurla davam etdiyini bildirib. O, qeyd edib ki, universitetdə imtahan sessiyasının mövcud qaydalara uyğun təşkil edilməsi, tələbələrin biliyinin qiymətləndirilməsində şəffaflığın və obyektivliyin təmin olunması, daxil olan şikayətlərin qısa za-

manda araşdırılıb müvafiq qərarların qəbul edilməsi üçün Operativ Qərarqah və Münaqişə Komissiyası yaradılıb. N.Əliyeva bildirib ki, artıq 135-dən çox fənn üzrə imtahan təşkil olunub. Rektor imtahan prosesində operativliyin təmin edilməsi və şəffaflığın artırılması məqsədilə BSU-nun tədris işləri üzrə portalının “Modul 3” bölməsində bütün kurslar üzrə imtahanların nəticələrinin dərhal elan olunduğunu bildirib.

Çıxışlardan sonra qonaqlar Opera-

tiv Qərarqaha baş çəkib və işin gedişi ilə tanış olublar. Qərarqahın rəhbəri, professor Rafiq Novruzov burada onlara qərarqahın iş prinsipi, tətbiiq olunan yeniliklər, şikayətlərin qəbul edilməsi, cavablandırılması və digər məsələlər barədə ətraflı məlumat verib.

Sonra tədbir iştirakçıları imtahanların gedişini izləyib, auditoriyalardakı kameraların və “ağıllı lövhələr”in iş prinsipləri ilə tanış olublar.

ZÜMRÜD

Şimal və Cənub hərbi danışıqlara gedir

Və ya iki Koreyanın bir araya gəlməsi Kimin Trampa təzyişi fonunda?

Bu günlərdə belli oldu ki, Koreya Xalq Demokratik Respublikası ilə Cənubi Koreya arasında aparılan diplomatik danışıqlar müəyyən razılaşmalara doğru inkişaf edib. Əslində, baş verən prosesləri ötən ilin ortalarından başlayaraq, KXDR-in rəhbəri Kim Çen İnin, xüsusilə, ABŞ-a qarşı başladığı ardıcıl təzyiqlərin nəticəsi kimi də qiymətləndirmək olar. Şimalilərin öz hərbi balanslarını uğurla sınaqlardan keçirdikləri ballistik raketlər vasitəsi ilə artırması, təkcə ötən il ABŞ-ın yaxın müttəfiqləri sırasında olan Yaponiya üzərindən 5 ballistik raket buraxması, eləcə də, Yapon dənizi ilə Sakit Okean hövzəsini vahimədə saxlaması da, həmin təzyiqlərin uğurlu nəticəsi olaraq, qiymətləndirilə bilər. Halbuki ABŞ-ın prezidenti Donald Tramp və onun administrasiyasının yüksək rəngli məmurları, demək olar ki, günaşırı şəkildə KXDR-ə barmaq silkələyir, müharibə təhdidini istisna etmədilər. Məhz belə bir fonda KXDR rəhbərliyi ilə cənubluların eyni masa ətrafında əyləşib, müxtəlif siyasi məsələləri dialoq qismində müzakirə etmələri açıq-aydın Kim Çen İnin Donald Tramp üzərində diplomatik qələbəsi şəklinə düşə bilər. Lakin onu da, istisna etmək olmaz ki, şimalilərlə danışıqlar masasına əyləşən cənublular rəsmi Vaşinqtonun tezisləri əsasında fəaliyyətə keçiblər.

Bu arada KXDR rəhbərliyi ilə Cənubi Koreya rəhbərliyi arasında aparılan danışıqlarda daha bir razılaşma əldə olunub. Bu barədə cənubluların YTN telekanalı məlumat verib. Məlumat əsasən, rəsmi Pxenyana rəsmi Seul hərbi sahədə əməkdaşlığın vacibliyindən bəhs edib. Əsas hədəf isə, hələlik, sər-

həddə gərginliyin azaldılması istiqaməti ilə götürülüb. Hərbi əməkdaşlıq barədə ilk müzakirələr sərhədyanı Pxamunj yaşayış məntəqəsində aparılıb. Tərəflər, o cümlədən, Pxençanda Olimpiya Oyunlarının keçirilməsi ətrafında yarana bəzi suallara da cavab tapmaqdan ötrü işgüzar danışıqlar aparmaq qərarına gəliblər. Artıq KXDR-in Olimpiyada yüksək vəzifəli dövlət məmurlarını, eləcə də, azarkeşlər qrupu göndərmək qərarını verib. Rəsmi Seul isə, öz növbəsində, cənublularla şimalilərin oyunların açılış və bağlanış mərasimlərində birgə şəkildə addımlamaları ideyasını irəli sürüb, həmçinin, azarkeş qruplarının bir araya gələrək, KXDR və Cənubi Koreya idmançılarında birgə dəstək vermələrini təklif edib.

Yeri gəlmişkən, bütün bunların fonunda, YTN televiziyası daha öncə, Seul və Pxenyanın hərbi sahədə danışıqları prosesində təcili rabitə əlaqəsi istiqamətində razılaşmaya gəlmələri barədə məlumat vermişdi. Cənubi Koreyanın öl-

kəlerin birləşməsi işi üzrə nazir müavini Çun Xe Sunun sözlərinə görə, artıq həmin rabitə xətti bu həftə istifadəyə verəcək. Hətta Şimali Koreya tərəfi öz tərəfindən işlərini yekunlaşdırıb. Marağ oyadan daha bir amil son günlər İranda baş vermiş iğtişaşlar zamanı, Şimali Koreyanın bu islam ölkəsinin maraqlarından çıxış etməsi idi. Əgər nəzərə alsaq ki, KXDR-ə qarşı müharibə elan edəcəyini istisna etməyən ABŞ prezidenti Donald

Tramp eyni motivdən İrana qarşı da istifadə edir, bu zaman iki ölkənin - İran İslam Respublikası ilə KXDR-in eyni baxışdan çıxış etdikləri anlamaq elə də çətin olmaz. Ümumiyyətlə, bu iki ölkə arasında bütün dövrlərdə isti münasibətlər mövcud olub və həmin münasibətlərin inkişafı ABŞ-a qarşı düşmən mövqeyində dayanmaq sferasında müşahidə olunub.

Misal üçün, hələ İranda məlum iğtişaşlar baş verməmişdən xeyli əvvəl - ötən ilin 15 oktyabr tarixində Rusiyanın Sankt-Peterburq şəhərində keçirilmiş Parlaentlararası İttifaq Assambleyasının tədbirində çıxış edən KXDR-in nümayəndə heyətinin rəhbəri An Don Çxon demişdi ki, onun ölkəsi ilə İİR bundan sonra da, əbədi olaraq dost və silah qardaşlığını davam etdirəcək. Bu barədə Rusiyanın “Komsomolskaya Pravda” nəşrinin saytı yazmışdı. Belə ki, koreyalı siyasətçi İran parlamentinin spikeri Əli Laricaninin ABŞ-ın siyasətini, bu ölkənin İrana və Koreyaya tətbiq etdiyi sanksiyalarını, sət şəkildə tənqid edən çıxışını da alqışlayaraq, ona çoxsaylı təriflər yağdırmışdı.

Rövşən NURƏDDİNOĞLU

ŞANLI
CÜMHURİYYƏT
İLİMİZ!

RÖVŞƏN
rovsen.rasulov@mail.ru

Müstəqil Azərbaycanımız növbəti ilə - 2018-ə “Cümhuriyyət İli” olaraq daxil oldu. Əslində, belə bir möhtəşəm ideyanın və qərarın ölkə rəhbəri, Cənab İlham Əliyev tərəfindən verilməsi bir çoxlarını məyus etdi, deyə bilərik. Çünki bu gün xalqımızın, dövlətimizin şanlı tarixində özünəməxsus yeri olan Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin adını özünükləşdirməyə cəhd edənlər də tapılırdı. Daha doğrusu, xalqımıza məxsus olan bir şərəf tarixini mənimləmək, onu zorla öz adına çıxarmağa çalışanlar artıq anlamağa məhkumdurlar ki, həmin tarix heç kimin şəxsinə aid ola bilməz!

Yeri gəlmişkən, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaradıcısı Məhəmməd Əmin Rəsulzadənin nəvəsi Rais Rəsulzadə Prezident İlham Əliyevin bu qərarı ilə bağlı mətbuat vasitəsi ilə təəssüratlarını bölüşüb və xatırladı ki, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti Şərqdə və müsəlman dünyasında ilk parlamentli demokratik respublika olaraq, adını tarixə yazdı. Belə ki, Şərqdə ilk demokratik dövlət quruluşunu yaradan Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti istiqlalimizə elan edərək, xalqımızın müstəqillik əzmini nümayiş etdirib. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti xalqımızın siyasi şüur səviyyəsinin, intellektual və mədəni potensialının, yüksək istedad və qabiliyyətinin göstəricisi idi. Müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra bu bayram hər il ölkəmizdə böyük təntənə ilə qeyd edilir. “Bu baxımdan, 2018-ci ilin “Cümhuriyyət İli” elan edilməsi bütün müsbət ideyaları, fikirləri özündə birləşdirəcək. Belə gözəl addım üçün mən Cənab Prezident İlham Əliyevə təşəkkür edirəm!”-deyə Məhəmməd Əmin Rəsulzadənin nəvəsi, tanınmış ziyalımız Rais Rəsulzadə qeyd edib.

Onu da xatırlatmaq yerinə düşərdi ki, 2013-cü ilin noyabrında Prezident İlham Əliyev Məhəmməd Əmin Rəsulzadənin anadan olmasının 130 illik yubileyi ilə bağlı Sərəncam imzalamışdı. Məhz həmin Sərəncamda da vurğulanırdı ki, 2014-cü ilin yanvar ayında Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin banilərindən biri, Azərbaycan Milli Şurasının sədri Məhəmməd Əmin Rəsulzadənin anadan olmasının 130 illiyi tamam olur: “Xalqımızın müstəqillik idealının gerçəkləşdirilməsində, Azərbaycanın tarixi dövlətçilik ənənələri zəminində milli dövlət quruluşunun dirçəldilməsində, milli istiqlal ideyalarının geniş yayılmasında böyük xidmətlər göstərmiş və siyasi publisistikası ilə ədəbi-ictimai fikir tariximizə layiqli töhfələr vermiş görkəmli ictimai-siyasi xadim Məhəmməd Əmin Rəsulzadənin 130 illik yubileyinin keçirilməsini təmin etmək məqsədilə tədbirlər planı həyata keçirilsin”.

Bu, ölkəmizin, xalqımızın tarixinə verilən çoxsaylı və böyük qiymətlərdən biri oldu ki, bu gün də həmin dəyər, həmin qiymət verilməkdə davam etməkdədir.

Ona görə də, bu gün özlərini “Rəsulzadə ideologiyasının davamçıları” adlandıran psevdomüxalifətçilər toplumu çıxılmaz vəziyyətdə qalaraq, əslində, tariximizin ayrılmaz parçasının ayrıca olaraq, onlara məxsus olmadığını dərk etməyə məhkumdurlar və əgər belələri həqiqətən də, öz iddialarında inadkarlıq edirlərsə, bu zaman, zəhmət çəkib, ölkə başçısının verdiyi bu möhtəşəm və dəyərli qərarına görə təşəkkürlərini əxz etdirlərsinlər. Ancaq bilirəm ki, onlar bunu etməyəcəklər. Çünki Azərbaycan xalqından fərqli olaraq, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin onlara heç bir dəxli, aidiyyəti yoxdur, olmayıb, heç olmayacaq da. Çünki belələri özlərini xəyanətləri və çirkin əməlləri ilə xalqdan təcrid ediblər.

Ölkəmizdə insan hüquq və azadlıqları yüksək səviyyədə təmin olunur. Lakin bütün bunlara baxmayaraq, bəzi beynəlxalq təşkilatlar ikili standartlardan yanaşaraq, ölkəmizə qərəzli münasibət göstərirlər. Onlar sanki Ermənistanın hərbi təcavüzü nəticəsində hüquqları pozulmuş azərbaycanlı qaçqınları görmürlər.

Ali varlıq olan insanın haqları içərisində başlıca yer tutan azadlıq sosial-iqtisadi və siyasi amillərdən çox, mənəvi-ruhi mənəbdən qaynaqlanır. Bu statusu anlayan adam həm özünə, həm də başqasına nəzərən insan azadlığını vətəndaş azadlığından (siyasi rejim, dövlət, cəmiyyət, hökmdar və digər ünvanlardan istiqamətlənən və təmin olunan "pay"dan!) vacib bilir və öndə tutur. Dahi filisof Hegel, görkəmli rus mütəfəkkiri N.A.Berdıyayev əbəs yerə demirdilər ki, azadlıq - insan ruhunun əbədi başlanğıcıdır və ruh elə azadlıqdır. Əgər ruh hansısa səbəblərdən korroziyaya uğrayırsa və ya sönüklüyə məhkum edilirsə, azadlıq artıq zədələnir, mahiyyəti etibarilə cırlaşır, özünəməxsus dəyərlərini itirir və təmsil etdiyi şəxsin "Mən"ini qoruya bilmir. Nəticə olaraq, insan ali varlıq kimi statusunu itirir, yeyən-çəndən kefkomluq edən, gündə bir hoqqa çıxaran "nazir balasına", "ana uşağına", "papa yadigarına" və yaxud da sonsuz zülmərə aşağı anmalara boyun əyərək saxtakarlıqlarda, qeyri-qanuni əməllərdə iştirak edən, şagird-tələbələrindən qopardığı rüşvətin hesabına "rahat həyat" sürən "müəllim"ə çevrilir.

Azadlığın əbədi başlanğıcını keçici siyasi rejim və formalarla, hansısa ideya-nəzəri, sosial-fəl-

dividualizmə və eqoizmə, ifrat təbəqələşməyə və sosial ədalətsizliyə, insanın özgələşməsinə və yaxud da başqasına qarşı canavara çevrilməsinə yol açır. Bu gedişatda dahilərin bəşəriyyətə ərmağan etdikləri "hüquqi dövlət" də özünün "qarşısınalma və çəkəndirmə" "hakimiyətlərin bölünməsi" prinsipiəri ilə naəlac qalır. Hətta Allah da böhran yaşayan insanı və insanlığı bu cəhənnəmdən qurtarmağa, sanki tələsmir. Kitabda bu kontekstdə də problematikaya yaxından diqqət yetirilir.

İndiki şəraitdə hər bir insanın, sosial qrupun, təbəqənin mənafələrinə dərinəndən toxunan insan hüquqları problemi beynəlxalq əhəmiyyətli fenomen olaraq, ilk növbədə, hüquqi-siyasi fəaliyyətin obyektidir və onun tədqiqi sahəsinin genişlənməsi ictimai proseslərin inkişafında çox vacib istiqamət kimi çıxış edir.

Siyasətdə sosial qrupların, siyasi partiya və kütləvi ictimai hərəkatların rolu nə qədər böyük olsa da, bu, nəticə etibarilə fəal subyekt kimi insanın və şəxsiyyətin rolunu inkar etmir. Hər bir insanın hakimiyyətin mənəbəyinin xalq tərəfindən formalaşmasında iştirakı, siyasətdə və bütövlükdə, ictimai həyatda layiqli fəaliyyəti, bilavasitə onun hüquq və azadlıqları ilə bağlıdır. İstənilən

sial hüquq dövləti anlayışı, hal-hazırda Avropa qitəsində hakimdir. Lakin bunun səbəbləri arasında, eyni zamanda, II Dünya müharibəsindən sonra Avropada nisbətən güclü olan sosialist hərəkatlar da yer alır. Köhnə sosialist dövlətlər və Asiya ölkələri iqtisadi və sosial hüquqlara daha böyük əhəmiyyət verdikləri halda, birinci nəsil hüquqları isə, çox vaxt təmin etməkdə aciz olublar. Məsələn, SSRİ-də pulsuz müalicə, təhsil, istirahət hüquqları təmin edildiyi halda, söz azadlığı kimi əsas hüquqlar qətiyyətlə tanınmırdı. Bunun əksinə ABŞ-da isə, iqtisadi və sosial hüquqlar mütləq şəkildə təmin olunan hüquqlar sayılmır.

İnsan hüquqları üçün nəzərdə tutulan digər bir təsnifat, bunları neqativ və pozitiv hüquqlar olaraq ikiyə bölməkdir. Neqativlik və pozitivlik yaxşı, ya da pis olma mənasında ələ alınmır. Yaxşı, ya da pis hüquq, əlbəttə ki, olmaz. Burada dövlətin konkret hüquqa qarşı hansı mövqedə duracağı nəzərdə tutulur - dövlət konkret hüququ təmin etmək üçün hərəksiz qalıb müdaxilə etməməli (qarışmamalı), yoxsa tam tərsinə, hüququ təmin etmək üçün nəse etməlidir? Azadlıq hüququ, ya da söz azadlığı baxımından dövlət müdaxilə etməməlidir, işinizə qarışmamalıdır, onun məmuru gəlib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KIVDF

www.kivdf.gov.az

Bu yazı Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun maliyyə dəstəyi ilə "İnsan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsi, vətəndaşların hüquqi, siyasi mədəniyyət səviyyəsinin yüksəldilməsi, sosial və siyasi fəallığının artırılması" istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb

Azərbaycan bu gün hüquqi-demokratik dövlətdir

səfi cərəyanlarla, o cümlədən, demokratiya və liberalizmlə, bilavasitə bağlamaq, çərçivələmək nə mümkün, nə də düzgün deyil. Əksəriyyətin ənənəvi surətdə düşündüyünün əksinə olaraq, liberalizm (ümumən) və global kapitalizmin ideya-nəzəri əsası olan anqlosakson liberalizm (xüsusən) azadlığın "ata-ana"sı deyil və ola da bilməz. Azadlıq problemi ölçülməz dərəcədə liberalizm problemindən dərinəndir. Liberalizmdə azadlığın heç bir etibarlı əsası yoxdur. Həqiqi azadlıq onu burada heç axtarmalı da deyil. Əfsuslar ki, bizim "azadlıq aşığı" QHT rəhbərləri, insan haqları ilə məşğul olan "hüquq madafieçiləri" ideoloq-nəzəriyyəçilər və praktiklər umduqları azadlıq meyvesini, məhz bu bağdan dərmək istəyindən əl çəkmirlər. Yarandıqı gündən burjuva-kapitalist maraqları naminə böyük və ali məfhumu təhrif etmiş, "tam"ı özünə sərfəli "hissə" ilə əvəzləmiş mənfəətdar liberalizmin fəaliyyətdə olmuş və olan müxtəlif modifikasiyalarında azadlıq adından ən yaxşı halda "vətəndaş azadlığı" danışır ki, o da son nəticədə, in-

İndiki şəraitdə hər bir insanın, sosial qrupun, təbəqənin mənafələrinə dərinəndən toxunan insan hüquqları problemi beynəlxalq əhəmiyyətli fenomen olaraq, ilk növbədə, hüquqi-siyasi fəaliyyətin obyektidir və onun tədqiqi sahəsinin genişlənməsi ictimai proseslərin inkişafında çox vacib istiqamət kimi çıxış edir.

müasir cəmiyyətin demokratikliyi sosial durumun vəziyyəti xeyli dərəcədə insan hüquqlarının müdafiəsi ilə ölçülür.

Burada yenə bir məqama diqqət yetirməliyik. İnsan hüquqları nəzəriyyəsi Qərbi mədəniyyətinin bir məhsuludur. Qərbi ölkələri üstünlüyü daha çox birinci nəsil hüquqlara verir. ABŞ-da indiyə kimi, "due proses of law" deyilən məhkəmə təminatı ancaq həyat, azadlıq və mülkiyyət hüquqları ilə bağlı mübahisələrdə tətbiq olunur. Avropa qitəsində sosial hüquqlara daha çox diqqət yetirilir, amma birinci dərəcəli hüquqlar orada yenə əsasdır. Bilirik ki, so-

sizin qapınızdı döyməməlidir. Lakin təhsil hüququnun ya da mənzil hüququnun təmini üçün, dövlət məktəb açmalı, ya da kooperativ mənzillərin tikintisinə kömək etməlidir. Əvvəllər hesab olunurdu ki, birinci nəsil hüquqlar neqativ hüquqlardır, halbuki ikinci nəsil hüquqlar pozitiv hüquqlardır. Bu yanaşma təzə bir zamanlar düzgün hesab oluna bilərdi. Lakin Avropa İnsan Hüquqları Məhkəməsinin presedent hüququ, neqativ hüquqlar baxımından da, dövlətin pozitiv öhdəliklərini gətirməyə başladı. Məsələn, yaşamaq hüququna hörmət edən dövlət öz məmurları tərəfindən

vətəndaşın həyatına qəsd etməməlidir, çünki bu, neqativ öhdəlikdir. Lakin əgər vətəndaş ehtimal olunan cinayətə qarşı dövlətdən qoruma tələb edirsə, dövlətin o vətəndaşı qoruma kimi bir öhdəliyi yaranır və bu da pozitiv öhdəlikdir. Ona görə indi "neqativ-pozitiv hüquq" təsnifatından daha çox, dövlətin "neqativ, ya da pozitiv öhdəliklərindən" bəhs olunur. Bununla belə, din azadlığı, azadlıq hüququ, məlumat yayma azadlığı kimi hüquqlara, hələ də sırf neqativ hüquq kimi yanaşmaq mümkündür.

İlk dəfə olaraq, insan hüquqları haqqında Fransada 1789-cu ildə qəbul edilmiş "İnsan

və vətəndaş haqları bəyannaməsi"ndə rast gəlinir. Baxmayaraq ki, buna qədər insan haqlarının tanınması uzun inkişaf yolu keçmişdir. Onun inkişaf yolunda İngiltərə və Amerikada bu sahədə məlum olan xartiyalar var idi.

XX əsrdə insan hüquqları sahəsində əsas sənəd 10 dekabr 1948-ci ildə BMT tərəfindən qəbul olunmuş "İnsan hüquqları haqqında ümumi bəyannamə" olmuşdur.

1950-ci ildən başlayaraq 10 dekabr İnsan Hüquqları Günü kimi qeyd edilir.

1966-cı ildə BMT-nin başçılığı altında "Vətəndaşlıq və siyasi hüquqlar haqqında beynəlxalq pakt" və "iqtisadi, sosial və mədəni hüquqlar haqqında pakt" qəbul edilmişdir. Avropada insan haqlarının və azadlığın qorunması üçün Avropa Konvensiyası mövcuddur. Bu konvensiyanın beynəlxalq müqavilələrdən fərqi odadır ki, Avropada real işləmə mexanizminə malik insan haqlarını qoruyan Avropa Məhkəməsi fəaliyyət göstərir.

Vahid ÖMƏROV,
fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru

Qaçışla məşğul olan insanlarda ölüm riski daha azdır

Hər gün idman etmək, qaçışla məşğul olmaq heç şübhəsiz ki, insanın sağlam qalmasına və bir sıra xəstəliklərdən uzaq olmasına böyük həcmdə kömək edir. Ayova Universiteti (ABŞ) alimləri aşkar ediblər ki, qaçışla məşğul olan insanlarda idmanla məşğul olmayan insanlarla müqayisədə vaxtından əvvəl ölümün riski 40% daha azdır. Alimlər sübut edib ki, müntəzəm qaçışla məşğul olan insanlar həyatını 3 il uzadırlar. Alimlər hətta belə bir formul tərtib edib: 1 saat qaçış həyatı 7 saat uzadır. The Daily Mail xəbər verir ki, alimlər sağlamlıqla bağlı ən yaxşı nəticələri əldə etmək üçün həftədə 4 saat qaçmağı tövsiyə edir. Alimlərin fikrinə görə qaçışın bu cür təsiri onunla bağlıdır ki, müntəzəm qaçış hipertoniya və artıq çəkini riskini azaldır. Bu iki amil isə bütün dünyada ölümün əsas risk faktorları sayılır.

İsveç alimləri: "Hündürboy qadınlarda insult riski çoxdur"

Höteborq Universiteti (İsveç) alimləri 30 il ərzində 1,5 mln qadın haqqında məlumatları təhlil etdikdən sonra belə qərara gəliblər ki, hündürboy qadınlarda insult və ürək çatışmazlığı riski alçaqboylu qadınlara müqayisədə 3 dəfə çoxdur. The Daily Mail xəbər verir ki, alimlərin fikrinə görə bunun səbəbi hündürboy qadınlarda ürək kameralarının ölçülərinin daha böyük olmasıdır. Bu da ürək və damarlarla bağlı olan riskini artırır. Bundan əlavə bədən çəkisi 76 kq-dan artıq olan qadınlar da ürək-damar xəstəliklərinə görə risk qrupundadır. Mütəxəssislər qeyd edib ki, ürək və damar xəstəliklərindən qorunmaq üçün hündürboy qadınlar bədən çəkisini daim normada saxlamalıdır. Bundan əvvəl Almaniya alimləri tərəfindən keçirilmiş araşdırma göstərmiş ki, hündürboy insanlarda xərçəngin riski daha çoxdur.

Xəbərdarlıq: Uşağa çox süd vermək qanazlığı riskini artırır

Süd çox xeyirli məhsuldu. Bunu hamı bilir. Məhz bu səbəbdən analar uşaqlara israrla süd içizdirməyə çalışır. Lakin onu da nəzərə almaq lazımdır ki, həddən artıq süd içən uşaqda qanazlığının inkişafı riski artmış olur. Elmi araşdırmalar nəticəsində məlum olub ki, hər gün 2 stəkandan artıq süd içən uşağın qanında dəmirin səviyyəsi düşür. Dəmir qan sisteminiz üçün olduqca vacib elementdir. Qırmızı qan hüceyrələri olan eritrositlərin tərkibində xüsusi zülal hemoqlobin var. Hemoqlobin orqanizmdə çox vacib funksiyaları yerinə yetirir - oksigeni orqanizm boyu daşıyır və bütün hüceyrələrə çatdırır. Oksigensiz orqanizmdə gedən bir çox proseslər mümkün deyil. Ümumilikdə oksigensiz insan yaşaya bilməz. Dəmir hemoqlobinin tərkibinə daxildir və dəmir olmadan hemoqlobin öz transport funksiyasını yerinə yetirə bilmir. Dəmir orqanizmə daim daxil olmalıdır. Dəmirin səviyyəsi aşağı düşdükdə orqanizm oksigenlə pis təmin olunmağa başlayır ki, bu da müxtəlif pozulmalara səbəb olur. Böyüməkdə olan uşaq orqanizmi üçün hemoqlobinin normal səviyyəsi xüsusilə vacibdir. Gün ərzində südün 2 stəkandan artıq miqdarda qəbulu qanda dəmirin səviyyəsini aşağı salır. Uşaq nə qədər çox süd içərsə, dəmirin səviyyəsi də bir o qədər çox düşəcək.

Beləliklə, gün ərzində uşağa 2 stəkandan artıq süd vermək tövsiyə edilmir. Uşağın qidalanmasında südün miqdarını azaldıb, kəsmik, təbii yoqurt, kefir kimi məhsulların miqdarını artırın.

ELAN

Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin İbtidai təhsil fakültəsinin II kurs tələbəsi Abdullayeva Minarə Çingiz qızının adına verilmiş tələbə bileti itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Baş redaktor:

Bəhrüz Quliyev

Baş redaktorun müavinləri:

**Valeh Məhərrəmli
Fətulla Həsənov**

Ünvanımız: Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyov
küçəsi, 32.

Şəhadətnamə: № 022492
<http://www.ses-news.az>
<http://www.sesqazeti.az>
E-mail: ses@sia.az
Tel: 598-33-90 Faks: 493-11-62

Buraxılışa məsul: Mətləb Salahov

Redaksiyanın mövqeyi ilə müəllifin
mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Qəzet "Səs" in komputer mərkəzində yığılır, səhifələnir.
"Azərbaycan" neşriyyatında çap olunur

Qəzetdə AzərTAC, SİA, APA və AZADİNFÖRM informasiya agentliklərinin məlumatlarından istifadə olunur.

Qəzet
bazar və bazar
ertəsindən
başqa hər gün
nəşr olunur
Tiraj: 5500

SƏS

Son səhifə

11 yanvar

Bakı və Tokio cüdo üzrə dünya çempionatlarına ev sahibliyi edəcəklər

Beynəlxalq Cüdo Federasiyasının (IJF) növbəti iclasında 2018 və 2019-cu illərdə cüdo üzrə dünya çempionatlarının keçiriləcəyi şəhərlərin adları açıqlanıb: həmin şəhərlər Azərbaycanın paytaxtı Bakı və Yaponiyanın paytaxtı Tokio şəhərləridir. IJF-in prezidenti Marius Vizer federasiyanın Bakı ilə bağlı qərarını şərh edərək deyib: "Bakının iri idman yarışları keçirməkdə böyük təcrübəsi var. Biz ənənəvi "Böyük dəbilqə" və 2015-ci ildə birinci Avropa Oyunlarının keçirilməsi təcrübəsinə əsaslanaraq belə qənaətə gəlmişik ki, Azərbaycan cüdo üzrə dünya çempionatını layiqincə keçirməyə qadirdir".

Yaponiyanın nümayəndəsi, cüdonun əfsanəsi sayılan Yasuxiro Yamasita isə bildirib ki, Tokioda dünya çempionatının keçirilməsi ölkəsinin 2020-ci ilə nəzərdə tutulan Tokio Olimpiadasına hazırlıq səviyyəsini sınaqdan keçirmək imkanındır. Dünya çempionatı cüdonun ilk dəfə Olimpiya oyunlarının proqramına daxil edildiyi uzaq 1964-cü ildə Olimpiya turnirinin keçirildiyi əfsanəvi "Nippon Budokan" arenasında olacaq.

"Ölkə çempionatında iştirak etməyən samboçu yığmaya dəvət edilməyəcək"

"2018-ci ildə sambo üzrə milli komandanın yeni heyəti yeniyetmələr, gənclər və böyüklər arasında Azərbaycan birinciliyi və çempionatının nəticələrinə əsasən müəyyənləşəcək". Bunu SİA-ya açıqlamasında sambo üzrə Azərbaycan milli komandasının baş məşqçisi, Əməkdar məşqçi Yaqub Abdullayev deyib. Onun sözlərinə görə, ölkə birinciliyi və çempionatı fevralın 1-də başlayacaq və 4-də başa çatacaq: "Yarış Şağın Olimpiya İdman Kompleksində təşkil ediləcək. Yığma komandanın tərkibi formalaşandan sonra millinin təlim-məşq toplanışı başlayacaq. Millimiz təqvim planında nəzərdə tutulan beynəlxalq yarışlarda iştirak edəcək".

Baş məşqçi vurğulayıb ki, üzürsüz səbəbdən ölkə çempionatında iştirak etməyən istənilən samboçu yığmaya dəvət edilməyəcək: Azərbaycan birinciliyi və çempionatında bütün idmançılar iştirak etməlidirlər. Əgər hansısa samboçu üzürlü səbəbdən iştirak edə bilmərsə, federasiyaya öncədən müraciət etməlidir. Hələ indiyədək belə bir məktub daxil olmayıb".

Zidan 2017-ci ildə Fransanın ən yaxşı məşqçisi seçilib

"France Football" jurnalı "Real" futbol klubunun baş məşqçisi Zinəddin Zidanı 2017-ci ildə Fransanın ən yaxşı məşqçisi adlandırılıb. 2017-ci ildə "Real" komandası Zidanın məşqçiliyi ilə ardıcıl olaraq ikinci dəfə Çempionlar Liqasında, ikinci dəfə Avropa Superkubokunda, İspaniya çempionatında, İspaniya Superkubokunda və ardıcıl olaraq ikinci dəfə klublararası dünya çempionatında qalib gəlib. Səsvermə jurnalistlər arasında keçirilib.

Səudiyyə Ərəbistanında qadınlar ilk dəfə stadionna buraxılacaq

Səudiyyə Ərəbistanında qadınların tamaşaçı kimi futbol stadionlarına girişinə izn verən fərman qüvvəyə minir. AZƏRTAC xəbər verir ki, növbəti istirahət günləri bu ölkədə zərif cinsin nümayəndələri futbol matçını stadionda izləyə biləcəklər. Onlar üçün stadionlarda xüsusi sektorlar ayrılacaq. Qadınların futbol matçına buraxılması elektron sistem vasitəsilə həyata keçiriləcək və bunun üçün xüsusi bilet proqramı da hazırlanıb. Bundan əvvəl Səudiyyə Ərəbistanında qadınların avtomobil sürməsinə qadağan edən qaydalar da ləğv edilmişdi. Bu ölkədə qadın avtomobil həvəskarları 2018-ci ilin iyunundan etibarən sükan arxasında əyləşə biləcəklər.